

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Petra Kořínková

Internet a mezinárodní právo soukromé

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Monika Pauknerová, DSc.

Katedra: Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 10. března 2014

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala, způsobem ve vědecké práci obvyklým. Předkládaná diplomová práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu a byla vypracována prohloubením a rozšířením mých prací vypracovaných v rámci studentské vědecké odborné činnosti (SVOČ) „Volba práva v elektronickém obchodování“ a „Hraniční určovatelé v prostředí internetu“.

V Praze dne 13. března 2014

Petra Kořínková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala prof. JUDr. Monice Pauknerové, DSc. za cenné připomínky, odborné vedení a pozitivní motivaci, kterými přispěla k vypracování této diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	6
1 Internet a právo.....	8
1.1 Internet.....	8
1.2 Mezinárodní právo soukromé hmotné a procesní.....	9
1.3 Prameny mezinárodního práva soukromého v České republice a Evropské unii	10
2 Hraniční určovatelé a jejich význam pro smlouvy uzavřené v prostředí internetu .	13
2.1 Určení rozhodného práva dle hraničního určovatele	14
2.2 Kupní smlouva dle nařízení Řím I.....	16
3 Pravidla pro určení mezinárodní příslušnosti soudů ve sporech v prostředí internetu	21
3.1 Obecná příslušnost podle nařízení Brusel I	22
3.2 Alternativní příslušnost podle nařízení Brusel I	23
3.2.1 Zvláštní příslušnost na základě předmětu sporu	23
3.2.2 Zvláštní příslušnost pro spory ze spotřebitelských smluv	24
3.2.3 Zvláštní příslušnost založená úzkým spojením nároků	24
3.3 Ujednání o příslušnosti podle nařízení Brusel I.....	25
4 Mezinárodní elektronický obchod	27
4.1 Vymezení pojmu mezinárodního e-obchodu	27
4.2 Mezinárodní prvek v e-obchodování	28
4.3 Typy e-obchodu	29
4.4 Druhy smluv uzavíraných na internetu	29
4.4.1 Click-wrap smlouvy.....	29
4.4.2 Click-through smlouvy	30
4.4.3 Browse-wrap smlouvy	31
4.4.4 Shrink-wrap smlouvy.....	32
4.4.5 Smlouvy uzavírané prostřednictvím elektronických agentů.....	33
5 Volba práva	35
5.1 Obecná charakteristika volby práva.....	35
5.2 Volba práva jako projev autonomie stran	36
5.3 Volba práva jako zdroj právní jistoty	37
5.4 Omezená a neomezená volba práva.....	37
5.5 Způsoby volby práva	39
5.5.1 Výslovná volba práva	39
5.5.2 Jiná než výslovná volba práva	41
5.5.3 Tzv. hypotetická volba práva.....	43
6 Kolizní úprava a aplikace norem mezinárodního práva soukromého na jednotlivé typy e-obchodu	44
6.1 Spotřebitelské e-obchody.....	44

6.1.1	Adhezní smlouvy	45
6.1.2	CISG a spotřebitelské e-smlouvy	46
6.2	Elektronické obchodování mezi podnikateli.....	48
6.3	Společné evropské právo kupní smlouvy (CESL).....	49
Závěr		51
Seznam použitých zdrojů.....		54

Úvod

Rychlý rozvoj internetu v posledních letech vedl k jeho rychlému rozšíření mezi běžné uživatele a institut původně určený pouze vybranému okruhu osob pro specifické účely se stal každodenní součástí našeho života. V souvislosti s tímto trendem se velmi brzy začaly objevovat také otázky regulace internetu a možností aplikace stávajících právních norem určených pro vztahy vzniklé v reálném světě na vztahy vznikající v prostředí internetu.

Přestože na samém počátku měl internet být prostorem, který se vymyká jakékoli právní regulaci, nakonec se ukázalo, že vzhledem k širokému okruhu zájmů, kterých se dotýká, není možné s tímto názorem souhlasit a nadále jej prosazovat. Naprostá absence jakékoli právní regulace v prostředí internetu by ve svém důsledku mohla vést až k podlomení základních zásad společnosti. Poměrně rychle tedy vznikla potřeba konkrétních norem, které by se na vztahy v prostředí internetu aplikovaly, a nakonec se ukázalo, že prostor, který původně měl stát zcela mimo právo jakéhokoli státu, je naopak prostředím, kde dochází ke střetu různých právních systémů. S trochou nadsázky můžeme říci, že z prostoru žádného práva se internet tímto obratem v jeho vnímání stal naopak prostředím zahrnujícím v podstatě všechny právní řády.

V současnosti jsou vztahy v prostředí internetu převážně podřízeny stejným normám jako vztahy vznikající ve skutečném životě, neboť dosud nedošlo k vytvoření komplexní speciální úpravy, která by respektovala odlišnosti právních vztahů na internetu. Cílem této práce je analýza právní úpravy aplikovatelné v prostředí internetu a možných aplikačních problémů, které souvisejí se specifickou povahou internetového prostředí.

V úvodní části práce se zaměřím na obecnou právní úpravu týkající se mezinárodního práva soukromého a internetu a příslušnosti soudů v řízeních z těchto vztahů plynoucích.

Druhá část práce se blíže zaměřuje na elektronický obchod. Kromě charakteristiky forem uzavírání smluv v elektronickém obchodě se blíže zmíním také o problematice smluv uzavíraných elektronickými agenty a s nimi související otázkou odpovědnosti za takto uzavřené smlouvy, které ve své podstatě postrádají projev vůle smluvní strany.

V závěru práce se podrobně zaměřím na hmotněprávní úpravu v prostředí internetu ve spotřebitelských vztazích a ve vztazích mezi podnikateli a přiblížím rozsah a způsoby volby rozhodného práva v obou případech.

1 Internet a právo

Právo je obecně chápáno jako prostředek prosazování svrchované státní moci na určitém území, které tomuto státu náleží a je přesně vymezeno státními hranicemi. Internet překračuje hranice států a přirozeně se tak nabízí otázka jeho právní regulace. Je zjevné, že vzhledem k virtuální podstatě prostředí internetu není možné, aby stát uplatňoval svrchovanou moc vůči vztahům, které v prostředí internetu vznikají, neboť tyto vztahy jsou zcela nezávislé na jeho území. Přestože by garance aplikovatelnosti všech norem vnitrostátního práva státu uživatele za všech okolností a na všechny právní vztahy, jichž je účastníkem, jistě přinášela tomuto uživateli vyšší míru právní jistoty, jedná se o reálně nedosažitelný stav. Je tedy prostředí internetu „prostředím práva nikoho“ nebo naopak „prostředím práva všech“? Na první pohled by se prostředí internetu skutečně mohlo jevit jako prostředí, které se neřídí právem žádného státu, neboť se jedná o vztahy přeshraniční, které nemohou být podřazovány normám vnitrostátního práva jednoho ze států. Právě odlišné právní úpravy v jednotlivých státech však z tohoto „prostředí práva nikoho“ naopak vytvořily jakési „prostředí práva všech“.¹ Internet je tedy prostorem, ve kterém se setkávají a střetávají různé právní řády. Normy mezinárodního práva soukromého se proto kromě aplikace na střet práv v reálném životě aplikují i na obdobné případy v prostředí internetu.

1.1 Internet

Hlavním záměrem při zrodu internetu bylo vzájemné propojení různých menších sítí dohromady. Internet tyto jednotlivé menší sítě vzájemně propojuje do jedné velké sítě, jejíž uživatelé mají na této síti přístup ke stejným informacím jako lokální uživatelé jednotlivých sítí. S tímto propojením však souvisela i řada problémů, neboť postupně se začalo ukazovat, že internet umožňuje i státem zakázaná jednání. Jako příklad lze uvést všeobecně dostupná online kasina provozovatelů ze států, jejichž legislativa tento druh podnikání umožňovala, i ve státech, které takové jednání považovaly za zakázané.

---

¹ Svantesson, Dan Jerker B. Private international law and the internet. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2007, ISBN 90-411-2516-7, str. 1 – 3.

Běžnějším příkladem je globální přístup na internetové stránky podněcující k terorismu, jejichž přístupnost se pro své občany některé státy dokonce pokoušely technickými prostředky blokovat. Státy byly stále více znepokojeny rychlým šířením západních kultur a jejich hodnot do oblastí, které byly do té doby vystaveny vlivu čistě lokálních informací. Globální a svobodný prostor internetu najednou začal být vnímán jako silné nebezpečí. Internetová společnost začala směřovat od jedné skupiny k více skupinám, z nichž každá měla vlastní hodnoty na základě svého veřejného pořádku. Všechny skupiny se shodují na tom, že by prostředí internetu mělo být prostředím svobodným, ale pouze do té míry, do jaké jsou zde dodržovány základní principy, které jsou základem právních systémů jednotlivých států.²

1.2 Mezinárodní právo soukromé hmotné a procesní

Pravidla mezinárodního práva soukromého jsou aplikována na vztahy s mezinárodním či přeshraničním prvkem. Obecně právní teorie rozlišuje mezi právem hmotným a procesním a toto rozlišení je užíváno i v rámci mezinárodního práva soukromého, kde však je vzhledem k jeho specifickým rysům rozšířeno o kategorii kolizních norem. Kolizní normy jsou normami specifickými pro mezinárodní právo soukromé, neboť neobsahují přímou hmotněprávní úpravu, ale pouze odkazují na některý právní řád, jehož hmotněprávní norma má být pro daný právní vztah použita, pokud se v tomto vztahu vyskytuje mezinárodní prvek.

Konkrétní ustanovení hmotného práva obsahují přímé hmotněprávní normy. Jejich předností je přímá aplikovatelnost na právní vztah bez nutnosti předchozí aplikace kolizní normy. Přímé hmotněprávní normy výslovně stanovují práva a povinnosti subjektů právních vztahů s mezinárodním prvkem. Přímé normy často nalezneme v mezinárodních smlouvách, jejichž předmětem je sjednocování hmotněprávní úpravy mezinárodního práva soukromého, např. Vídeňská úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

Řízení ve věcech, ve kterých je obsažen mezinárodní prvek, upravují normy mezinárodního civilního práva procesního. Ve výjimečných případech nemusí být

---

² Schultz, Thomas: Carving up the Internet: Jurisdiction, Legal Orders and the Private/Public International Law Interface. *The European Journal of International Law*. 2008, roč. 19, č. 4, str. 799 – 839.

mezinárodní prvek obsažen v samotné věci, která je předmětem řízení, ale pouze v řízení, jehož předmětem je vnitrostátní věc. Jako příklad lze uvést provádění dokazování v zahraničí.³

U každého sporu vzniklého na základě vztahu s mezinárodním prvkem je nutné posoudit dvě otázky. První otázkou je, zda je soud, u něhož byla žaloba podána, kompetentní pro rozhodování ve věci. Kompetence soudu je posuzována na základě norem mezinárodního civilního práva procesního. Pokud soud shledá, že podání žaloby bylo z tohoto hlediska provedeno v souladu s právem, nastává druhá otázka, kterou je určení hmotného práva, kterým se posuzovaný právní vztah řídí.

1.3 Prameny mezinárodního práva soukromého v České republice a Evropské unii

Přestože mají vztahy vznikající v prostředí internetu řadu specifíků, jsou na ně podle platné právní úpravy aplikovány stejné normy mezinárodního práva soukromého jako by byly aplikovány na vztahy vznikající v rámci reálných vztahů s mezinárodním prvkem.

Základním předpisem upravujícím vztahy v rámci mezinárodního práva soukromého je v České republice zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále jen „NZMPS“), který nahradil předchozí zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním. Oba právní předpisy obsahují právní normy pro určení rozhodného práva, soudní příslušnosti a pro vykonatelnost rozhodnutí. NZMPS nejen zavádí terminologii převzatou ze zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ale nově upravuje i otázky, jejichž úpravu ZMPS neobsahoval. Na druhé straně byla vypuštěna úprava problematiky, která je řešena v nařízeních Evropské unie, a pouze v těchto otázkách na evropská nařízení odkazuje. Změnou prošla i samotná struktura zákona, došlo ke zrušení dělení na část vztahující se k hmotnému právu a část upravující právo procesní. Jednotlivé právní instituty upravené NZMPS jsou sjednocujícím prvkem a jejich úprava zahrnuje normy práva hmotného i procesního.

---

³ Pauknerová, Monika: Evropské mezinárodní právo soukromé. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-504-6, str. 5 – 6.

V rámci právních norem vznikajících na půdě Evropské unie se jedná o tři přímo aplikovatelná nařízení, konkrétně o:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I),
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II),
- Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I).

Kromě přímo aplikovatelných nařízení se na vztahy vznikající v prostředí internetu vztahují i některé směrnice, které členské státy implementovaly do svých právních řádů. Takovou směrnicí je například směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000, o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (“směrnice o elektronickém obchodu”).

Dále je nutné uvést také směrnici Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku, která zaručuje spotřebiteli při nákupu zboží či služeb prostřednictvím internetu stejnou ochranu, jaká by mu byla poskytnuta při přímém nákupu běžnou metodou. Spotřebitel je oprávněn odstoupit od smlouvy ve stanovené lhůtě bez toho, aby na něm prodejce mohl uplatňovat jakýkoli postih kromě úhrady nákladů na zpětné zaslání zboží. Odstoupení od smlouvy je vyloučeno pouze pro nákupy software a audio či video nahrávek, které již spotřebitel rozbil z původního obalu. Dále lze dovozovat, že z podstaty není možné vrátit ani zboží zakoupené v digitální podobě jako e-knihy či hudební nahrávky a filmy, které jsou po zakoupení zpřístupněny spotřebiteli ke stažení. Jako dodavatele směrnice definuje fyzickou i právnickou osobu, která jedná v rámci své obchodní činnosti jako profesionální strana. Výslovně stanovuje dodavatelům speciální povinnosti, například povinnost poskytnout spotřebiteli potřebné informace o

kupovaném zboží či službě před samotným provedením nákupu či povinnost dodat zboží ve lhůtě třiceti dnů od objednávky.⁴

V souvislosti s využíváním elektronické komunikace a elektronického obchodování bych zde ráda krátce zmínila také směrnici Evropského parlamentu a Rady 1999/93/ES ze dne 13. prosince 1999 o zásadách Společenství pro elektronické podpisy, která blíže stanovuje podmínky používání elektronických podpisů, jejichž právní uznávání by mělo napomáhat řádnému fungování vnitřního trhu.

---

⁴ Polčák, Radim. Introduction to ict law (selected issues). 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2007, 185 s. ISBN 978-80-210-4302-2, str. 93 – 95.

2 Hraniční určovatelé a jejich význam pro smlouvy uzavřené v prostředí internetu

Pro každý soukromoprávní smluvní vztah s mezinárodním prvkem musí existovat rozhodné právo a soud příslušný k rozhodování případného sporu. Internet překračuje státní hranice, ty v jeho prostředí nabývají odlišného významu, neboť zde prakticky neexistují⁵, a v souvislosti s tím je potřeba pohlížet jiným způsobem i na pojem státní suverenity či zásady teritoriality. Svantesson upozorňuje na to, že překračování hranic států není pouze rysem internetu, ale moderních prostředků komunikace obecně. Stejně tak je tomu i v případě „zeměpisné nezávislosti“, která s mizejícími hranicemi úzce souvisí, neboť jen těžko lze hovořit o zeměpisné vázanosti na určitý stát, pokud jsou jeho hranice prakticky přehlíženy. Za rysy pro internet typické můžeme považovat omezenou nezávislost na jazyce, ke které dochází například v důsledku automatických překladů webových stránek, a typ komunikace „od jednoho k mnoha“, která je jistě základem i pro fungující obchodování v prostředí internetu, neboť je možné si jen stěží představit obchodníka poskytující svou nabídku vždy jen jednomu kupujícímu.⁶ Přirozeně tedy vyvstává otázka vhodnosti a možnosti aplikace stávajících norem mezinárodního práva soukromého na smluvní závazkové vztahy v prostředí internetu. Hraničním určovatelem je *„skutečnost významná pro daný druh právních vztahů nebo otázek označených v rozsahu kolizní normy, která rozhoduje o určení (výběru) práva, jehož se má použít pro jejich úpravu“*⁷. Stanovení hraničního určovatele je projevem zájmu zákonodárce ohledně správné a spravedlivé úpravy daného druhu právních vztahů či otázek. Jak plyne z výše uvedeného, je stanovení hraničních určovatelů závislé na vůli zákonodárce. V rámci vnitrostátních právních úprav jednotlivých států tedy nalezneme odlišně upravené hraniční určovatele pro totožné právní vztahy. Odlišné stanovení hraničních určovatelů je mimo jiné způsobeno i odlišnými zájmy jednotlivých

---

⁵ Shinichiro Hayakawa, Sendai: Private Law in the Era of Internet in Basedow, Jürgen, Kōno, Toshiyuki: Legal Aspects of Globalisation: Conflicts of Laws, Internet, Capital Markets and Insolvency in a Global Economy. Boston: Kluwer Law International, 2000, ISBN 9789041113320, str. 28.

⁶ Svantesson, Dan Jerker B. Private international law and the internet, str. 29 – 35.

⁷ Kučera, Zdeněk. Mezinárodní právo soukromé. 7., opr. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 2009, 462 s. ISBN 978-80-7239-231-5, str. 121.

zákonodárců v rámci úpravy. Rozmanitost kolizních úprav jednotlivých států se pak projevuje právě hlavně v rozdílnosti používaných hraničních určovateli.⁸

Hraniční určovatele v prostředí internetu můžeme rozdělit do dvou skupin. Aplikace první skupiny hraničních určovateli by se pro případ smluvních závazkových vztahů v prostředí internetu v praxi neměla lišit od používání na offline smluvní závazkové vztahy. V tomto případě není nutný speciální výklad a nedochází u nich k žádnému ovlivnění prostředím internetu. Jako příklad můžeme uvést obvyklé bydliště stran, které je na smluvní závazkový vztah v prostředí internetu bezesporu aplikovatelné, ačkoli určení samotného místa bydliště podnikatele fyzické osoby či sídla právnické osoby je v určitých případech problematické. Druhá skupina hraničních určovateli je naopak silně ovlivněna prostředím internetu a jejich aplikace obdobná aplikaci na klasické smluvní závazkové vztahy by byla velmi problematická. Pro příklad bych zde zmínila místo plnění smlouvy.⁹

2.1 Určení rozhodného práva dle hraničního určovatele

Pokud účastníci závazkových vztahů neprovedli volbu práva, je nezbytné pro jejich závazkový vztah s mezinárodním prvkem určit rozhodné právo jiným způsobem. Toto určení probíhá na základě hraničních určovateli obsažených v kolizních normách upravujících závazkové vztahy. K jednotlivým kolizním normám pak považujeme za speciální normy přímé, které obsahují konkrétní hmotněprávní ustanovení a mají přednost před kolizními normami, které pouze odkazují na určitý právní řád. Přímo normou pro oblast smluvního závazkového práva, konkrétně pro mezinárodní koupi zboží, je Vídeňská úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží ze dne 11.4.1980, uveřejněná v ČR sdělením č.160/1991 Sb., dále jen CISG. CISG se aplikuje na daný právní vztah ve dvou situacích. Prvním případem je situace, kdy se CISG

---

⁸ Tamtéž.

⁹ Kyselovská, Tereza. Online spotřebitelské smlouvy a hraniční určovatel „zaměřování činnosti“ ve světle judikatury Soudního dvora Evropské Unie. Časopis pro právní vědu a praxi, Brno: Masarykova univerzita. Právnická fakulta, 2011, roč. 19, č. 3, s. 221-226. ISSN 1210-9126. (dále jen Kyselovská, T.: Online spotřebitelské smlouvy a hraniční určovatel „zaměřování činnosti“ ve světle judikatury Soudního dvora Evropské Unie)

vztahuje na všechny účastníky smluvního závazkového vztahu. Druhým pak stav, kdy na tuto právní úpravu odkazují kolizní normy mezinárodního práva soukromého při posuzování smluvního závazkového vztahu podle práva jedné ze smluvních stran nebo na základě práva, které si smluvní strany zvolily. Článek 6 CISG podporuje autonomii vůle stran a umožňuje vynechání celé Úmluvy či její části na základě dohody smluvních stran. Rozehnalová považuje zvolenou variantu za ideální unifikační variantu aplikace, která kombinuje povinnou aplikaci a možnost vyloučení aplikace tak, že je poskytnuta nezbytná míra právní jistoty při potřebné pružnosti.¹⁰

Vzhledem k vysokému počtu spotřebitelských smluv uzavíraných v prostředí internetu je použitelnost CISG na tyto smluvní závazkové vztahy značně omezená, neboť čl. 2 písm. a) CISG výslovně uvádí, že CISG není aplikovatelná na koupi „zboží kupovaného pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti, ledaže prodávající před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavření nevěděl a ani neměl vědět, že zboží je kupováno k takovému účelu“. Použité pojmy osobní potřeby či potřeb domácnosti nejsou nijak vázány na podmínku právního vztahu definovaného z pohledu rodinného práva.¹¹ Jedinou výjimkou, která by mohla vést k aplikaci CISG na spotřebitelské e-smlouvy je situace, kdy by prodávající před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavření nevěděl ani vědět neměl, že zboží je kupováno pro osobní potřebu kupujícího a nejedná se o právní jednání v souvislosti s jeho obchodní či výrobní činností.¹²

Kolizní normy pro smluvní závazkové vztahy, včetně smluv uzavřených v prostředí internetu, nalezneme právní úpravu v Římské úmluvě o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy z roku 1980, která se aplikovala na vztahy vzniklé od 1.7.2006 do 17. 12. 2009) a v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (nařízení Řím I), které nabylo účinnosti ke

---

¹⁰ Rozehnalová, N.: Právní režim smluv s mezinárodním prvkem, Právní fórum, 2010, 7. ročník, č. 10, Wolters Kluwer ČR, a.s., ISSN 1214-7966, str. 467.

¹¹ Sponheimer, F.: Part I. Chapter I. Sphere of Application. In Kröll, S., Mistelis, L., Perales Viscasillas, P.: UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) – Commentary. 1. vyd. Mnichov : Verlag C. H. Beck oHG, 2011, ISBN 978-3-406-58416-9, str. 42.

¹² Ferrari, Franco; Leible, Stefan: Rome I regulation: the law applicable to contractual obligations in Europe. 1. vyd. Mnichov : Sellier-European Law Publishers, 2009, ISBN 978-3-86653-115-4; Francesca Ragno, str. 163.

dni 17. 12. 2009.¹³ NZMPS reaguje na přímou použitelnost nařízení Řím I a upravuje pouze otázky, které v něm nejsou upraveny. Důvodová zpráva k ustanovení § 84 NZMPS odkazuje v otázce kolizních norem použitelných pro smluvní závazkové vztahy na nařízení Řím I.

V moderních kodifikacích jsou hraniční určovatelé diferencovány a výjimkou nejsou ani speciální úpravy, které stanovují zvláštní hraniční určovatele pro jednotlivé typy smluv.¹⁴ Kolizní úprava formou speciálních hraničních určovatelů pro různé smluvní typy je použita v rámci úpravy smluvních závazkových vztahů prostřednictvím nařízení Řím I.

V následující části se zaměřím na analýzu hraničních určovatelů aplikovaných na nejběžnější smlouvu uzavíranou v prostředí internetu, konkrétně tedy na kupní smlouvu.

2.2 Kupní smlouva dle nařízení Řím I

V rámci vnitrostátní právní úpravy je v případě smluvních závazkových vztahů s účinností od 1. ledna 2014 odkazováno přímo na hraniční určovatele stanovené nařízením Řím I, neboť NZMPS již dále neobsahuje úpravu hraničních určovatelů pro ty závazkové vztahy, které jsou upraveny v rámci nařízení Řím I. V souvislosti s prostředím internetu je jistě zajímavé zde upozornit na skutečnost, že výše uvedená právní úprava se vztahuje i na nákup software.¹⁵

Článek 4 nařízení Řím I stanovuje postup pro zjištění rozhodného práva pro případy, kdy nebyla provedena volba práva. V případě kupní smlouvy je rozhodné právo určeno jako právo země, ve které má prodávající obvyklé bydliště.¹⁶

V případě klasických „kamenných obchodů“ by určení sídla prodávajícího nemělo činit větší obtíže. Přeneseme-li se však do prostředí internetu, nevyhneme se otázce, jak vlastně správně stanovit sídlo prodávajícího, jehož nabídka zboží je prostřednictvím

---

¹³ Hradilová, Veronika, Crha, Martin. Římská úmluva a nařízení Řím I [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/js09/mps/web/pages/08.html>.

¹⁴ Kučera, Zdeněk. Mezinárodní právo soukromé. 7., opr. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 2009, 462 s. ISBN 978-80-7239-231-5, str. 298 – 9.

¹⁵ Magnus, U. Article 4 Rome I Regulation: The Applicable Law in the Absence of Choice. In Ferrari, F.,

¹⁵ Leible, S. Rome I Regulation: The Law Applicable to Contractual Obligations in Europe. Munich: Sellier-European Law Publisher, 2009. str. 34-37.

¹⁶ Ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. a) nařízení Řím I.

internetu přístupná kdekoli na světě. Teorie se dlouho neshodovala v tom, jaký přístup zvolit. Někteří autoři zastávali názor, že rozhodujícím faktorem by mělo být místo umístění serveru, na kterém je stránka zveřejňována, neboť umístění webové stránky v určitém státě považovali za formu založení pobočky. Tento názor spočíval v představě udělení webové adresy na základě prověření určitých skutečností, mimo jiné i existence skutečné pobočky společnosti na území daného státu. Právě díky předpokladu existence pobočky ve státě umístění webové stránky je tento názor v současnosti překonán. Webové stránky jsou nabízeny soukromoprávními subjekty, nelze tedy očekávat jakoukoli kontrolu existence pobočky společnosti na území státu, ve kterém je internetová stránka umístěna.¹⁷ Zároveň v rychle se měnícím prostředí internetu není možné webovou stránku považovat za dlouhodobě stálý prvek v porovnání se zřízením klasické pobočky.¹⁸

Výrazně složitější situace nastane podle režimu nařízení Řím I v případě spotřebitelských smluv uzavíraných v prostředí internetu. V čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I uvádí dva případy, ve kterých se smluvní závazkový vztah s mezinárodním prvkem bude řídit právem státu, ve kterém má spotřebitel své obvyklé bydliště. V prvním případě by podnikatel (prodávající) musel provádět svou profesionální či podnikatelskou činnost na území státu obvyklého bydliště spotřebitele. To znamená, že takový podnikatel je v souvislosti se svými podnikatelskými aktivitami přítomen ve státě obvyklého bydliště spotřebitele určitým způsobem a po určitý čas. Není podstatné, zda se jedná o dlouhodobý výkon činnosti či nikoli. V rámci vnitřního trhu Evropské unie by se mohlo jednat o podnikatele, který využil některou z podob svobody volného usazování (např. formou pobočky či zastoupení).¹⁹

Ve druhém případě by se jeho činnost musela na tuto zemi nebo na několik zemí včetně této země jakýmkoli způsobem zaměřovat.²⁰ Otázka „*zaměřování činnosti podnikatele*“ je značně komplikovaná a vyžádala si řešení i v rámci judikatury Soudního dvora Evropské unie. Konkrétně se jednalo o rozhodnutí ve spojených věcech Pammer a

---

¹⁷ Zanobetti, Alessandra. Smluvní právo v mezinárodním elektronickém obchodu. Evropské a mezinárodní právo. 7 – 8/2000. ISSN 1210-3977, str.8.

¹⁸ Brodec, Jan. Spotřebitelské e-smlouvy. [online]. [cit. 2014-03-10]. 26. 10. 2010 Dostupné z: <http://itpravo.cz/index.shtml?x=208030>.

¹⁹ Břicháček, Tomáš: Kolizní úprava spotřebitelských smluv v nařízení Řím I. Právní rozhledy, 2012, č. 23 – 24, str. 829.

²⁰ V obou případech je dle ustanovení čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I podmínkou, aby smlouva spadala do rozsahu této činnosti.

Alpenhof.²¹ Soudní dvůr se zde zabýval výkladem pojmu zaměřování činnosti podnikatele v souvislosti s možností aplikace čl. 15 odst. 1 písm. c) Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (nařízení Brusel I)²². Brusel I obsahuje stejné určovací pravidlo jako Řím I, proto by pojem „zaměřování činnosti“ měl být v obou případech vykládán shodně, a proto lze níže uvedený výklad aplikovat i na ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení Řím I. K tomuto názoru se v odůvodnění rozsudku přiklání i Soudní dvůr EU.²³ Shodný výklad pojmu zaměřování činnosti pro obě nařízení²⁴ je zdůrazněn i v odůvodnění nařízení Řím I, které dále odkazuje na společné prohlášení Rady a Komise k čl. 15 nařízení Brusel I.²⁵ Toto společné prohlášení Rady a Komise zdůrazňuje, že samotný fakt, že jsou stránky dostupné na území státu místa bydliště spotřebitele, není postačující, pokud stránky nevyzývají k uzavření smlouvy na dálku. Za rozhodující nelze považovat ani jazyk, ve kterém jsou internetové stránky vytvořeny, ani měnu, která je na nich uvedena.²⁶

Ve výše zmíněném rozhodnutí Soudní dvůr EU konstatoval, že není možné vnímat jako dostatečný podklad pro konstatování o zaměřování činnosti podnikatele skutečnost, že jsou jeho internetové stránky či zprostředkovatelská činnost dostupné na území státu místa bydliště spotřebitele. Soudní dvůr EU demonstrativním výčtem uvedl následující skutečnosti, které umožňují domněnku o zaměření činnosti podnikatele: „*mezinárodní povaha činnosti, popis cesty do sídla podnikatele s počátkem v jiných členských státech, použití jiného jazyka nebo jiné měny, než jsou jazyk nebo měna, které jsou obvykle používány v členském státě, ve kterém má podnikatel sídlo s možností provést rezervaci a potvrdit ji v tomto jiném jazyce, uvedení telefonického spojení s mezinárodním předčíslem, vynaložení nákladů na službu sponzorovaných odkazů na internetu s cílem usnadnit spotřebitelům s bydlištěm v jiných členských státech přístup na stránku*

---

²¹ Rozhodnutí Soudního dvora EU (velkého senátu) ze dne 7. prosince 2010 ve spojených věcech C-585/08 Peter Pammer proti Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG a C-144/09 Hotel Alpenhof GesmbH proti Oliveru Hellerovi.

²² Ustanovení čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení Brusel I stanovuje příslušnost soudu ve sporu ze spotřebitelské smlouvy v případě, kdy podnikatel zaměřuje svou profesionální či podnikatelskou činnost na území státu spotřebitele.

²³ Kyselovská, T.: Online spotřebitelské smlouvy a hraniční určovateli „zaměřování činnosti“ ve světle judikatury Soudního dvora Evropské Unie.

²⁴ Nařízení Brusel I a nařízení Řím I.

²⁵ Odůvodnění nařízení Řím I, bod 24.

²⁶ Společné prohlášení Rady a Komise k čl. 15 nařízení Brusel I.

podnikatele nebo jeho zprostředkovatele, použití jiného jména domény prvního řádu, než je doména členského státu, ve kterém má podnikatel sídlo, a uvedení mezinárodní klientely složené ze zákazníků s bydlištěm v jiných členských státech“²⁷. Dále Soudní dvůr EU uvedl, že pro rozhodnutí o aplikaci norem ochrany spotřebitele není postačující ani uvedení elektronické adresy a dalších kontaktních údajů, případně užití jazyka a měny obvyklé v místě sídla podnikatele. Trávníčková spatřuje v tomto směru problém v odlišném právním režimu spotřebitelských smluv v případě, kdy po jejich uzavření dojde k poskytnutí služby výlučně na území cizího státu, jak je tomu například při rezervaci ubytování.²⁸

Bělohávek spojuje problematiku řešení otázky zaměření činnosti podnikatele s otázkou přítomnosti podnikatele na trhu státu v místě bydliště spotřebitele. Zda je tedy nutné, aby podnikatel byl skutečně přítomen na trhu státu spotřebitele tak, že zde bude vyvíjet svou činnost, nebo postačuje jeho zprostředkovaná přítomnost ve formě marketingové kampaně či reklamy cílené na trh státu spotřebitele. Zejména v případě nadnárodních společností se totiž často setkáváme s plošnou reklamou zahrnující několik států. Vzhledem k této plošné reklamě může dojít k ovlivnění spotřebitele bez toho, že by reklama daného výrobce byla záměrně cílena na trh státu spotřebitele. V takovém případě by mohl spotřebitel vnímat kampaň jako cílenou na jeho domácí trh navzdory skutečnosti, že tento záměr výrobce neměl. Podle Bělohávka je v takovém případě nutné vnímat i pouhou přítomnost výrobku výrobce na trhu spotřebitele za jeho zprostředkovanou přítomnost. Dále je na tomto místě vhodné ještě krátce poznamenat, že v případě posuzování výkonu činnosti podnikatele se nepřihlíží k tomu, zda se jedná o oprávněný či neoprávněný výkon. Problematika neoprávněného výkonu podnikatelské činnosti je ponechána postihu v rámci vnitrostátního právního řádu a nemá vliv na soukromoprávní vztah mezi podnikatelem a spotřebitelem.²⁹

---

²⁷ Výrok rozsudku Soudního dvora EU (velkého senátu) ze dne 7. prosince 2010 ve spojených věcech C-585/08 Peter Pammer proti Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG a C-144/09 Hotel Alpenhof GesmbH proti Oliveru Hellerovi v Úředním věstníku Evropské unie C 55, 19. 2. 2011.

²⁸ Trávníčková, Simona. Ochrana spotřebitele v závazkových právních vztazích s mezinárodním prvkem uzavíraných přes internet. Časopis pro právní vědu a praxi, Brno: Masarykova univerzita, 2011, roč. 19, č. 2, s. 156-163. ISSN 1210-9126.

²⁹ Bělohávek, Alexander J.: Římská úmluva a Nařízení Řím I: komentář v širších souvislostech evropského a mezinárodního práva soukromého. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-176-5, I. díl, str. 1053 – 1054.

Pokud se na spotřebitelskou e-smlouvu nevztahuje ustanovení čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I, je nezbytné postupovat stejným způsobem jako v případě ostatních smluv. Bude tedy provedeno určení rozhodného práva na základě ustanovení čl. 4 nařízení Řím I. V případě kupní smlouvy se tedy opět jedná konkrétně o čl. 4 odst. 1 písm. a) nařízení Řím I, které za rozhodné právo určuje právo země, ve které má prodávající obvyklé bydliště.

Praktické použití je poněkud komplikovanější, neboť je v rámci ochrany slabší smluvní strany nezbytné zohlednit zvláštní úpravu spotřebitelských smluv provedenou formou transpozice směrnic přímo do právního řádu státu spotřebitele. K těmto ustanovením musí být přihlédnuto s ohledem na ustanovení čl. 9 nařízení Řím I, čímž dochází k jistému roztržštění aplikované právní úpravy.³⁰ Toto tzv. štěpení vede ke snížení právní jistoty, neboť není bráno v potaz pouze rozhodné právo, ale také kogentní ustanovení práva státu spotřebitele.³¹

---

³⁰ Ferrari, Franco; Leible, Stefan: Rome I regulation: the law applicable to cotractual obligations in Europe. 1. vyd. Mnichov : Sellier-European Law Publishers, 2009, ISBN 978-3-86653-115-4; Francesca Ragno, str. 134-170.

³¹ Rozehnalová, N.: Závazky ze smluv a jejich právní režim (se zvláštním zřetelem na evropskou kolizní úpravu). 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2010, ISBN 978-80-210-5240-6, str. 110.

3 Pravidla pro určení mezinárodní příslušnosti soudů ve sporech v prostředí internetu

Nezbytným předpokladem vymahatelnosti práva jsou předpisy procesního charakteru stanovující kroky, které je nutné učinit za účelem vyřešení sporu a zachování práva. Obdobně jako v případě vnitrostátního práva je procesní právo nezbytnou složkou mezinárodního práva soukromého, kde je nutné se především vypořádat se střetem jurisdikcí více států a stanovit jednotná pravidla pro jejich řešení. Užívání jednotných pravidel pro určení příslušnosti soudu vede nejen k vyšší právní jistotě, ale také by mělo vést ke snížení množství soudních řízení, která by byla souběžně zahajována u soudů různých států.

Příslušnost soudů pro spory plynoucí ze vztahů vzniklých v prostředí internetu není upravena žádným speciálním právním předpisem, je proto nutné aplikovat obecnou úpravu aplikovatelnou na spory vznikající na základě právních vztahů v reálném světě. Tou je nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I). V současnosti je platné také nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I bis), které vychází z nařízení Brusel I a okamžikem nabytí účinnosti toto nařízení zrušuje. Nařízení Brusel I bis nabývá účinnosti ke dni 10. ledna 2015.

Přestože není cílem této práce blíže se zabývat následnou exekucí soudních rozhodnutí, považuji za vhodné alespoň zmínit Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 805/2004 o zavedení Evropského exekučního titulu pro nesporné nároky, které bylo revidováno Nařízením Komise ES č. 1869/2005. Nařízení se vztahuje na exekuční tituly vydané v jiném členském státě Evropské unie v řízeních ve věcech občanskoprávních či obchodněprávních.

3.1 Obecná příslušnost podle nařízení Brusel I

Každý stát v rámci svého práva stanovuje určitá pravidla pro určení příslušnosti soudu a uznávání soudních rozhodnutí. V jednotlivých státech se tato právní úprava liší, neboť se jedná o vnitrostátní právní úpravu, která je ve značné míře v dispozici každého ze států. Tato rozdílnost pravidel byla zdrojem právní nejistoty a výrazně ztěžovala podmínky pro efektivní fungování vnitřního trhu.

Dne 27. září 1968 byla uzavřena Bruselská úmluva o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ve znění úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě (Bruselská úmluva). Přestože se na většinu vztahů mezi členskými státy nyní aplikuje nařízení Brusel I, je Bruselská úmluva i nyní užívána na vztahy mezi Dánskem a členskými státy, pro které je závazné nařízení Brusel I, a pro území států, na jejichž území je platná Bruselská úmluva, ale území je vyloučeno z aplikace nařízení Brusel I.

O dvacet let později došlo k uzavření další významné dohody upravující příslušnost soudů. Jedná se o Luganskou úmluvu o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ze dne 16. září 1988, která byla uzavřena mezi členskými státy a státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO). Na základě přezkoumání obou uvedených úmluv došlo k vydání nařízení Brusel I jako nařízení regulujícího všechny hlavní otázky týkající se občanského a obchodního práva mimo výslovně stanovených případů.

Nařízení Brusel I v preambuli zdůrazňuje nutnost existence vztahu mezi řízeními, na která je aplikováno, a územím členského státu. Mělo by proto být aplikováno v případě, že žalovaný má bydliště na území některého z členských států. Z uvedené zásady vychází i pravidlo pro určování obecné příslušnosti uvedené v čl. 2 nařízení Brusel I, které jako příslušný soud uvádí soud státu bydliště žalovaného bez ohledu na jeho státní příslušnost. Na základě ustanovení čl. 60 nařízení Brusel I se za bydliště považuje místo, kde tato osoba má sídlo, ústředí či hlavní provozovnu. Je tedy zřejmé, že žalobci nebude činit problém podat žalobu u příslušného soudu, pokud se bude jednat o spor vzniklý v reálném světě. V případě internetového prostředí však určení sídla žalované strany může mnohdy činit značné problémy. Jelikož jsou internetové stránky přístupné kdekoli na světě, snažila se teorie vymezit rozhodující faktor pro stanovení sídla. Přestože po určitou dobu bylo prosazováno jako místo sídla místo umístění serveru, na

kterém je webová stránka umístěna. Umístění serveru by bylo podmíněno založením pobočky v daném státě. V současné době je tento názor již překonán. S ohledem na neomezené možnosti změny umístění serveru, který webovou stránku zveřejňuje, není možné umístění serveru vázat na podmínku existence pobočky.

3.2 Alternativní příslušnost podle nařízení Brusel I

Nad rámec pravidel pro určení obecné příslušnosti je ve vybraných případech umožněno na základě zvláštní příslušnosti žalovat osobu s bydlištěm v některém z členských států také v jiném členském státě než státě bydliště.

3.2.1 Zvláštní příslušnost na základě předmětu sporu

Pro spory vznikající v rámci vztahů v prostředí internetu připadá v úvahu příslušnost soudu místa plnění nebo zamýšleného plnění závazku, je-li předmětem sporu smlouva či nároky ze smlouvy. Takové místo je pro tyto účely vymezeno jako místo dodání či zamýšleného dodání zboží nebo místo poskytnutí či zamýšleného poskytnutí služeb. V souvislosti s prostředím internetu je vhodné opět zdůraznit, že judikatura mezi zboží řadí i počítačové programy³², neboť se jedná o výrobky ocenitelné penězi a způsobilé být předmětem obchodní transakce.

V případě protiprávního jednání nebo jednání, které je takovému jednání rovno, je příslušným také soud místa, kde k takovému jednání došlo či dojít mělo.

Jak plyne z výše uvedených pravidel, je v tomto případě kladen důraz především na úzkou vazbu mezi příslušným soudem a předmětem sporu, což by mělo vést k usnadnění výkonu spravedlnosti a snížení celkových nákladů řízení.³³

---

³² Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 21. května 1980 ve věci Commission of the European Communities proti Italian Republic, 73/79.

³³ Simon, Pavel: Evropské mezinárodní právo procesní in Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9, str. 2893.

3.2.2 Zvláštní příslušnost pro spory ze spotřebitelských smluv

Speciální úprava příslušnosti pro spory ze spotřebitelských smluv se kromě dvou specifických případů³⁴ dále aplikuje: „*ve všech ostatních případech, kdy byla smlouva uzavřena s osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, na jehož území má spotřebitel bydliště, nebo pokud se jakýmkoli způsobem taková činnost na tento členský stát nebo na několik členských států včetně tohoto členského státu zaměřuje, a smlouva spadá do rozsahu těchto činností*“³⁵.

Cílem zvláštní právní úpravy pro případ spotřebitelských smluv je zvýšená ochrana spotřebitele jako slabší smluvní strany. Přestože má tato ochrana silný hmotněprávní základ, odráží se i v úpravě procesního práva. Z tohoto důvodu jsou přesně specifikovány případy, ve kterých by bylo možné se odchýlit od výše uvedených pravidel. Konkrétně se jedná o případ, kdy by dohoda o příslušnosti byla uzavřena teprve po vzniku sporu. Dalším dovoleným případem je uzavření dohody, která by rozšiřovala práva spotřebitele, neboť by umožňovala zahájení řízení u dalších soudů nad rámec soudů příslušných dle nařízení Brusel I. Posledním případem je uzavření smlouvy o příslušnosti soudu státu bydliště spotřebitele v situaci, kdy spotřebitel i druhá smluvní strana mají oba bydliště nebo obvyklý pobyt v tomtéž členském státě, pokud takovou dohodu nevyklučuje právo daného státu.

3.2.3 Zvláštní příslušnost založená úzkým spojením nároků

Kromě zvláštní příslušnosti vyplývající z povahy sporu či zvláštní povahy smlouvy, která je samotným základem sporu, je možné založit zvláštní příslušnost soudu i za účelem vedení společného řízení s více osobami jako žalovanými, aby bylo zamezeno několika soudním řízením o tomtéž nároku. Současně je tak zaručeno jednotné stanovisko soudů a snížení celkových nákladů řízení. Článek 6 odst. 1 nařízení Brusel I kromě kritéria bydliště žalované osoby v některém z členských států stanovuje jako nutné podmínky také společnou žalobu na více osob a natolik úzké spojení právních nároků, že je jejich společné rozhodnutí účelné.

---

³⁴ Konkrétně se jedná o koupi movitých věcí na splátky a o půjčku návratnou ve splátkách či jiný úvěrový obchod za účelem koupě movitých věcí.

³⁵ Článek 15 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel I.

3.3 Ujednání o příslušnosti podle nařízení Brusel I

Nařízení Brusel I reguluje spory vzniklé na základě vztahů soukromoprávního charakteru. Základní obecnou charakteristikou soukromého práva je důraz na autonomii vůle v právním vztahu zúčastněných stran. Tuto zásadu zachovává i nařízení Brusel I, když dává stranám sporu možnost vyloučit aplikaci pravidel pro určení příslušnosti soudu v něm obsažených, pokud si určí příslušnost soudu na základě vzájemné dohody. Ujednání o příslušnosti soudu zvyšuje právní jistotu stran sporu, čímž jim zároveň umožňuje předvídat, u kterého soudu by v případě podání žaloby byla strana žalována. V případě, že si strany nestanoví v ujednání jinak, je sjednaná příslušnost příslušností výlučnou, která ve svém důsledku omezuje i případné spory o příslušnost.

V ustanovení čl. 23 nařízení Brusel I specifikuje podmínky pro ujednání o příslušnosti tak, že alespoň jedna ze stran sporu musí mít bydliště³⁶ na území členského státu. Zůstává však nedořešeno, k jakému okamžiku k posouzení bydliště na území státu dochází, zda již při sjednávání příslušnosti, nebo teprve následně při zahájení řízení. Princip právní jistoty nasvědčuje spíše posuzování bydliště již v okamžiku ujednání tak, aby strany od počátku věděly, jaké podmínky se na jejich případný spor budou vztahovat. Judikatura Soudního dvora EU³⁷ však naznačuje, že je možný i opačný výklad a posuzování podle bydliště stran sporu v okamžiku zahájení řízení, kdy by nebylo rozhodující, že v době vzniku ujednání o příslušnosti žádná ze stran bydliště na území členského státu neměla. P. Simon dovozuje, že na základě výše uvedeného jsou možné obě varianty. Ujednání o příslušnosti by tak na spor bylo aplikováno v případech, že by alespoň jedna ze stran měla bydliště na území členského státu v době uzavření dohody o příslušnosti či v okamžiku zahájení řízení.³⁸

Nařízení žádným způsobem nelimituje okamžik pro provedení ujednání, je tedy možné ujednat si příslušnost budoucího sporu, ale i sporu již vzniklého. Větší důraz je kladen na formu takového ujednání, která je alternativně vymezená jako písemná nebo ústní

---

³⁶ Ustanovení čl. 59 nařízení Brusel I uvádí: „Pro posouzení, zda má strana řízení bydliště na území členského státu, u jehož soudů byl podán návrh, použije soud své právo.“, v případě společností, jiných právnických osob a sdružení fyzických nebo právnických osob se na základě ustanovení čl. 60 nařízení Brusel I za bydliště považuje místo, kde tato osoba má sídlo, ústředí či hlavní provozovnu.

³⁷ Rozhodnutí Soudního dvora EU ze dne 13. listopadu 1979 ve věci Sanicentral GmbH proti Rene Collinovi, 25/79.

³⁸ Simon, P.: Evropské mezinárodní právo procesní, str. 2958 – 2959.

s písemným potvrzením, nebo odpovídající zvyklostem zavedeným mezi stranami, nebo odpovídající obchodním zvyklostem, které strany znaly nebo musely znát a které strany smluv tohoto druhu v daném odvětví obchodu obecně znají a pravidelně se jimi řídí, jedná-li se o dohodu o příslušnosti uzavřenou v mezinárodním obchodě. Cílem požadavků kladených na formu ujednání není omezování stran ve formě projevu jejich vůle, spíše se jedná o prostředky zaručující, že dohoda je výsledkem souhlasného projevu vůle obou stran, který byl vyjádřen jasně a jednoznačně.³⁹ Pro prostředí internetu je významné především ustanovení o sděleních elektronickými prostředky umožňujícími trvalý záznam dohody, která jsou chápána jako rovnocenná písemné formě.⁴⁰

Nemá-li ani jedna ze stran bydliště na území státu, jehož příslušnost si pro rozhodování sporu zvolily, mohou státy jiných členských států ve věci rozhodovat pouze v případě, že by zvolený soud nebo soudy svou příslušnost odmítly.

---

³⁹ Tamtéž, str. 2961.

⁴⁰ Ustanovení čl. 23 odst. 2 Nařízení Brusel I.

4 Mezinárodní elektronický obchod

V následující kapitole bych ráda velmi stručně vymezila pojem mezinárodního e-obchodu, uvedla několik definic, charakterizovala jeho jednotlivé typy a blíže se zaměřila na druhy smluv uzavíraných v prostředí internetu a jejich specifikaci, včetně smluv uzavíraných elektronickými agenty.

4.1 Vymezení pojmu mezinárodního e-obchodu

České ani evropské právní normy neobsahují přímou definici elektronického obchodu. Dle Z. Kučery, M. Pauknerové a kol. je možné elektronický obchod obecně definovat jako „*projevy vůle, které směřují k uzavírání smluv prostřednictvím počítačové sítě internet*“⁴¹. Dle OECD se v případě elektronického obchodu jedná o *jakékoliv obchodní transakce, které provádějí osoby fyzické či právnické, přičemž tyto transakce jsou založeny na elektronickém zpracování a přenosu dat*. V rámci evropského práva se obsahem pojmu elektronický obchod zabývá směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000, o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“), která jej však přímo nedefinuje, nahrazuje jej pojmem „*služby informační společnosti*“, které charakterizuje jako širokou škálu hospodářských činností probíhajících online. Tyto činnosti spočívají především v online prodeji zboží, jedná se tedy o služby umožňující uzavírání smluv online, kromě těchto služeb pak směrnice vymezuje ještě další služby náležející do kategorie služeb informační společnosti (služby poskytující informace on-line nebo obchodní sdělení a další).

---

⁴¹ Brodec, J.: Mezinárodní e-obchod. In Kučera, Zdeněk; Pauknerová, Monika; Růžička, Květoslav: Právo mezinárodního obchodu. 1. vyd. Plzeň : Nakladatelství a vydavatelství Aleš Čeněk, 2008, str. 317 – 331. ISBN 978-80-7380-108-3 (dále Z. Kučera, M. Pauknerová, K. Růžička: Právo mezinárodního obchodu), str. 317.

4.2 Mezinárodní prvek v e-obchodování

V souvislosti s vymezením pojmu mezinárodního e-obchodu bych zde ještě ráda zmínila podmínku nutnou pro klasifikování obchodní transakce jako mezinárodní – přítomnost mezinárodního prvku. „*Mezinárodní prvek je dán, pokud je účastníkem právního vztahu cizí státní příslušník nebo zahraniční právnická osoba, popřípadě též má-li účastník právního vztahu bydliště v cizině, dále v případech, kdy předmětem právního vztahu je movitá nebo nemovitá věc v zahraničí nebo v případech, kdy ke vzniku, změně nebo zániku právního vztahu došlo v zahraničí.*“⁴²

Vztah k zahraničí tak může být přítomen u některého ze subjektů smluvního závazkového vztahu či u předmětu tohoto vztahu. Vystává však otázka, v jakých případech je mezinárodní prvek dostatečně významný pro to, aby celý právní vztah mohl být klasifikován jako mezinárodní. Bod 19 preambule směrnice o elektronickém obchodu jasně vymezuje místo usazení poskytovatele v návaznosti na judikaturu Soudního dvora EU jako místo, kde probíhá *účinný výkon hospodářské činnosti prostřednictvím stále provozovny* po neurčitou dobu. Dále výslovně uvádí, že takovým místem není místo, kde se nachází technické zařízení, jehož prostřednictvím společnost provozuje internetové stránky, ani místo, kde jsou internetové stránky přístupné. V případě, že není možné takové místo jasně určit, je za něj považováno místo, kde má poskytovatel pro danou službu středisko činností.

Z výše uvedeného tedy lze dovozovat, že umístění počítačů a dalších prostředků, jejichž prostřednictvím je uzavírána smlouva, není dostatečně významnou skutečností pro hodnocení právního vztahu jako vztahu s mezinárodním prvkem. To znamená, že i v případě, kdy jsou počítače, jejichž prostřednictvím je smlouva uzavírána, umístěny v jednom státě, může vzniknout právní vztah s mezinárodním prvkem. Ani počítače umístěné v různých státech naopak nezaručují vznik právního vztahu s mezinárodním prvkem v případě, že příjemce i navrhovatel jsou z téhož státu.

---

⁴² Bělohlávek, Alexander J.: Římská úmluva a Nařízení Řím I: komentář v širších souvislostech evropského a mezinárodního práva soukromého. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-176-5, I. díl, str. 149-150.

4.3 Typy e-obchodu

Elektronický obchod lze dělit na dva základní typy – průmyslové obchody (tzv. B2B) a obchody spotřebitelské (tzv. B2C).

V případě typu B2B hovoříme o obchodu mezi podniky či obchodníky, dalo by se tedy říci, že se jedná o obchod mezi profesionály. Smluvní strany jsou právem vnímány jako rovnocenné a dostatečně zkušené v daném odvětví, aby žádné z nich nemusela být poskytována speciální ochrana.⁴³

Do skupiny B2C naopak řadíme smlouvy spotřebitelské uzavřené prostředky elektronické komunikace, jedná se tedy o smlouvy uzavírané mezi podnikateli jako jednou smluvní stranou a spotřebitelem jako druhou. V tomto případě je naopak nezbytné kogentně chránit spotřebitele jako laika a slabší smluvní stranu, která by v rámci obchodování mohla být poškozena s ohledem na její nezkušenost.

4.4 Druhy smluv uzavíraných na internetu

Smlouvy na internetu jsou uzavírány na dálku prostřednictvím elektronických prostředků. Jejich uzavírání tedy probíhá odlišným postupem než u běžných smluv uzavíraných podpisy na smlouvě. Podle způsobu uzavírání dělíme smlouvy na několik skupin. Níže uvedené dělení vychází z judikatury amerických soudů, ale bylo převzato a je běžně užíváno i v České republice.

4.4.1 Click-wrap smlouvy

Způsob uzavírání formou click-wrap se uplatňuje především pro smlouvy, jejichž předmětem je využívání počítačových programů. Budoucí uživatel tlačítkem potvrdí souhlas se smluvními podmínkami, čímž dojde k uzavření smlouvy. Problémem uvedeného způsobu uzavírání smlouvy je bezesporu problematické dokazování, zda byly naplněny všechny zákonné podmínky pro uzavření smlouvy. Například, že byl souhlas se smluvními podmínkami proveden svobodně či že se jednalo o skutečný

---

⁴³ Z. Kučera, M. Pauknerová, K. Růžička: Právo mezinárodního obchodu, str. 320 - 321.

projev vůle druhé smluvní strany (uživatele) a nedošlo ke kliknutí na tlačítko omylem, kdy by toto kliknutí druhá smluvní strana nemusela považovat za uzavření smlouvy.

Uživatel v rámci procesu uzavírání smlouvy nemá žádnou možnost smlouvu upravit či si sjednat odlišné smluvní podmínky, které by lépe odpovídaly jeho potřebám. Technicky i právně existuje pouze jediná možnost, jak smlouvu uzavřít, a to vyjádřením absolutního souhlasu se vším, co je ve smlouvě uvedeno.

Přestože by se mohlo zdát, že vzhledem k neměnným smluvním podmínkám ze strany uživatele jsou click-wrap smlouvy užívány pouze v rámci spotřebitelských e-smluv, není tomu tak, neboť své využití nalézají i u smluv uzavíraných mezi podnikateli.

Pro posouzení, zda byla smlouva platně uzavřená je rozhodující způsob, jakým k tomuto uzavření došlo. Smluvní podmínky musí být jasné a přístupné uživateli, dále musí být druhá smluvní strana schopna rozpoznat, že dochází k uzavření smlouvy, a musí si být vědoma následků, které pro ni plynou z uzavřené smlouvy. Zároveň musí svůj souhlas se smluvními podmínkami vyjádřit jasně a prokazatelně. Především pro smlouvy uzavírané při instalaci určitého počítačového programu je tedy nutné uživatele upozornit, že souhlas s jejími podmínkami není jen jedním z řady dalších kroků, ale že se jedná o krok, který má specifické právní důsledky.⁴⁴

4.4.2 Click-through smlouvy

Metodou click-through je realizována převážná většina nákupů v e-shopech. Obdobně jako při uzavírání smlouvy metodou click-wrap musí i zde uživatel tlačítkem potvrdit svůj souhlas se smluvními podmínkami. Na rozdíl od click-wrap smluv umožňují tyto smlouvy druhé smluvní straně, aby si upravila předložené smluvní podmínky podle svých požadavků v rámci několika předem vymezených možností.

Pro bližší představu lze jako příklad klasické click-through smlouvy uvést nákup v e-shopu. Nakupující si zde několika dalšími kliknutími zvolí množství objednávaného zboží, způsob dopravy či platby. Postupně tak dochází ke konkretizaci smlouvy, jejíž závěrečné znění je možné v jednotlivých krocích upravovat.

Pro platnost click-through smluv je kladen velký důraz na skutečnou možnost druhé smluvní strany projevit svou vůli v průběhu jednotlivých kroků. Uživateli by také mělo

---

⁴⁴ Polčák, Radim. Introduction to ict law (selected issues), str. 74 – 78.

být zřejmé, v jaké fázi procesu uzavírání smlouvy se v daný okamžik nachází, a měl by mít možnost se vrátit k předchozímu kroku či vznikající smlouvu před jejím uzavřením odmítnout. Stejně jako v případě click-wrap smluv musí být zcela zřejmé, kdy dochází k uzavření smlouvy, a to proto, aby nebylo možné tento souhlas zaměnit s dalším krokem vedoucím pouze k úpravě smluvních podmínek.⁴⁵

4.4.3 Browse-wrap smlouvy

Posledním typem smluv uzavíraných v prostředí internetu jsou browse-wrap smlouvy. Jedná se o typ výrazně odlišný od obou výše uvedených typů. Nenalezneme zde totiž konkrétní místo, kde by výslovně docházelo k vyjádření souhlasu. Pro posuzování platnosti takto uzavřené smlouvy přesto platí stejná kritéria jako pro předchozí typy smluv.

Konkrétně tedy musí obsahovat jasné a uživateli přístupné smluvní podmínky, uživatel musí být schopen rozpoznat, že dochází k uzavření smlouvy, a musí si být vědom následků, které pro něho z uzavřené smlouvy budou vyplývat. Jeho souhlas se smluvními podmínkami musí být vyjádřen jasnou a prokazatelnou formou. Vzhledem k řadě odlišností jednotlivých browse-wrap smluv není možné jednoznačně vymezit konkrétní kritéria pro jejich platnost, ale posuzování vychází z obecných podmínek platnosti smlouvy. Judikatura tak zdůrazňuje, že kromě čistě právních otázek je nutné klást důraz i na technickou stránku. Není proto například možné, aby smluvní podmínky byly umístěny na jiné webové stránce, než na které dochází k uzavření smlouvy, a odkaz na ně nebyl zřejmý či byl uveden příliš drobným nebo na barevném podkladu špatně viditelným písmem.⁴⁶ Takové jednání oferenta by bylo považováno za jednání v rozporu s důrazem na povinnost zpřístupnit smluvní podmínky a umožnit druhé straně se s nimi seznámit. V jiných případech se soudy zabývaly otázkou, zda je uživatel povinen sám smluvní podmínky vyhledat, jsou-li umístěny na jiných stránkách, přestože je upozorněn na jejich existenci a tyto stránky jsou snadno dostupné na základě odkazu.

---

⁴⁵ Polčák, Radim. Introduction to ict law (selected issues), str. 78 – 80.

⁴⁶ Rozhodnutí Pollstar v. Gigmania, Ltd., United States District Court, D. California ze dne 17. října 2000.

Pokud uživatel není výslovně upozorněn na to, že bude těmito podmínkami vázán, nelze od něj vyžadovat samostatnou iniciativu k jejich vyhledávání.⁴⁷

Na základě výše uvedených judikátů bylo dovozeno, že v případě browse-wrap kontraktů je nutné přihlížet i k dalším skutečnostem. Uživatel by měl být vhodně upozorněn na existenci smluvních podmínek, se kterými by měl mít možnost se vhodným způsobem seznámit, dále by mělo být zřejmé, jakým jednáním výslovně projeví svůj souhlas se smluvními podmínkami a zda tak učinil.⁴⁸

4.4.4 Shrink-wrap smlouvy⁴⁹

Princip shrink-wrap smluv je blízký principu click-wrap smluv, neboť i v tomto případě nemá uživatel možnost jakkoli ovlivnit podmínky smlouvy, kterou uzavírá. Obě smlouvy se však liší okamžikem, kdy je vyjádřen souhlas se smluvními podmínkami. Pojem shrink-wrap smluv je odvozen od názvu pro průhledný plastový obal, ve kterém je zabaleno zboží, mimo jiné také instalační balíčky s počítačovými programy. Tyto balíčky s programy zpravidla obsahují informaci o tom, že jejich rozbalením, tedy porušením plastového obalu, uživatel vyjadřuje svůj souhlas se smluvními podmínkami. S konkrétními podmínkami smlouvy je však uživatel seznámen teprve po rozbalení takového balíčku, v době vyjádření souhlasu se smluvními podmínkami tak nemá konkrétní představu o právech a povinnostech, které mu na základě jeho jednání vznikají.

Soudy zpočátku zdůrazňovaly nevymahatelnost shrink-wrap smluv s ohledem na okolnosti jejich uzavírání, později se však začaly objevovat i mírnější stanoviska a ani v současné době judikatura není v jejich posuzování jednotná.

---

⁴⁷ Rozsudek ve věci *Specht v. Netscape Comm.* ze dne 1. října 2002 či ve věci *Ticketmaster Corp. v. Tickets.com, Inc.* ze dne 10. března 2008.

⁴⁸ Polčák, Radim. *Introduction to ict law (selected issues)*, str. 81 – 84.

⁴⁹ Davidson, Alan. *The law of electronic commerce*. 1. vyd. Cambridge: Cambridge University Press, 2009, 399 s. ISBN 978-0-521-67865-0, str. 67 - 68.

4.4.5 Smlouvy uzavírané prostřednictvím elektronických agentů

Pokročilé technologie umožňují kromě výše uvedených smluv, které pro svůj vznik vyžadují součinnost osoby jako druhé smluvní strany, uzavírat smlouvy za použití elektronických agentů, bez skutečného projevu lidské vůle či jakéhokoli jiného zásahu člověka. Jedná se o pokročilé systémy, které například sledují stavy zboží na skladech a v případě poklesu počtu kusů pod stanovenou hranici samostatně provedou novou objednávku. Systém dodavatele objednávku přijme, zpracuje a vystaví potřebné dokumenty tak, aby zboží mohlo být dopraveno kupujícímu.⁵⁰

Základní charakteristikou elektronického agenta je jeho naprostá nezávislost na projevu lidské vůle či jakémkoli jiném projevu. V podstatě lze říci, že elektronický agent sám kontroluje svou aktivitu, s čímž souvisejí i jeho další vlastnosti. Reakce agenta jsou založeny na vzájemné interakci s člověkem či jiným elektronickým agentem, kromě toho elektronický agent reaguje na podněty z jeho okolí. Není podstatné, o jaký typ podnětů se jedná, zda jsou zprostředkovány a přenášeny z jiného systému elektronicky, či je zpracovává sám agent, podstatná však je jeho reakce na změny v podnětech, která by měla probíhat v reálném čase. Jednání agenta je založeno na jeho vlastní aktivitě tak, aby dosáhl vytyčených cílů, je tedy řízen jemu vytyčeným cílem, ale iniciativa je ponechána na něm samotném.⁵¹

Z právního hlediska je dosud nevyjasněnou otázkou odpovědnost elektronických agentů. Počítače v současné době nejsou pouhým pasivním prostředkem pro uzavírání smluv na dálku, ale v mnoha případech smlouvy aktivně přímo uzavírají. Takové jednání právo přičítá pouze fyzické či právnické osobě, neboť ony byly do nedávna jediným aktivním účastníkem kontraktačního procesu. Přirozeně tak vzniká otázka, zda v případě, že se kontraktačního procesu neúčastní fyzická či právnická osoba, ale pouze elektronický agent, je takto uzavřená smlouva právně závazná, případně, zda je jí vázána smluvní strana, která elektronického agenta používá. V právních systémech jsou základními podmínkami platnosti smlouvy souhlas stran a způsobilost k takovému jednání obou smluvních stran. Smluvní strany jsou smlouvou vázány na základě souhlasného projevu vůle být smlouvou vázán. Teorie jako možné řešení přináší

---

⁵⁰ Davidson, Alen. The law of electronic commerce, str. 72 – 73.

⁵¹ Wooldridge, Michael: Intelligent Agents. In G. Weiss: Multiagent Systems, The MIT Press, 1999, str. 8. [cit. 2014-03-10] Dostupné z: <http://www.cs.ox.ac.uk/people/michael.wooldridge/pubs/mas99.pdf>.

myšlenku přiznání právní osobnosti a způsobilosti k právním úkonům elektronickým agentům. V takovém případě by však nejspíš byl samostatnosti jejich jednání přikládán příliš velký důraz, neboť faktické rozhodování elektronických agentů není založeno na jejich samostatném úsudku, ale je podmíněno požadavky, které do nich byly před samotným jednáním vloženy. Agent tak neprojevuje aktivním jednáním svou vůli, ale pouze reaguje na vzniklou situaci podle určitého předem stanoveného vzorce. Jako určitý protiargument může stát skutečnost, že i v současné době je přiznávána právní subjektivita řadě subjektů, které jsou svou podstatou zcela odlišné od člověka jako původního výhradního nositele právní subjektivity. Naprosto odlišným způsobem můžeme na elektronického agenta nahlížet jako na zprostředkovatele, který je zcela odlišným subjektem od smluvní strany, pro kterou obchod zprostředkovává.⁵²

Jelikož se jedná o systémy programované dodavatelem či kupujícím, je v současné době převážně dovozováno, že jsou pod jejich kontrolou stejně jako ostatní vybavení a jako vlastníci tedy za ně přebírají odpovědnost, neboť počítače jsou pouze prostředkem pro realizaci jejich obchodů.⁵³

---

⁵² Weitzenboeck, Emily M.: *Electronic Agents and the Formation of Contracts in International Journal of Law and Information Technology*, roč. 9 č. 3, str. 204 – 234.

⁵³ Davidson, Alan. *The law of electronic commerce*, str. 72 - 73.

5 Volba práva

5.1 Obecná charakteristika volby práva

Stejně jako vnitrostátní právo soukromé je i mezinárodní právo soukromé založeno na autonomii vůle stran. Volba práva je proto v této oblasti klíčovým hraničním určovatelem. Volba práva jako „*shodný projev vůle účastníků o tom, že jejich právní vztah se má řídit určitým právem*“⁵⁴ je však nejen projevem autonomie vůle smluvních stran, ale také hlavním hraničním určovatelem pro právní vztah, ke kterému se váže. Jak plyne z uvedené definice, určuje, jakým právem či právy se právní vztah bude řídit.

Smluvní volnost stran však může v některých případech být omezena na základě nařízení nebo zvláštního předpisu. Může se jednat o omezení konkrétní (např. omezení na určitý právní řád) či obecná. Obecná omezení omezují účinek volby pozitivním či negativním způsobem. U pozitivního způsobu materializovanou kolizní normou, za negativní způsob můžeme považovat například omezení účinků prostřednictvím imperativních norem, které se použijí přednostně, či limitování veřejným pořádkem.

V závazkových vztazích je volba práva obecně přípustná. V rámci evropských předpisů ji umožňuje v případě smluvních závazkových vztahů nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (dále Řím I) ve svém čl. 3, stejně jako Římská úmluva, pro mimosmluvní závazkové vztahy obsahuje garanci volby práva nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007, o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) a to v čl. 14. V rámci vnitrostátních předpisů ČR byla s účinností do 31. prosince 2013 volba práva zakotvena v ustanovení § 9 a 16 zákona č. 97/1963, o mezinárodním právu soukromém a procesním (dále ZMPS).

---

⁵⁴ Kučera, Zdeněk: Mezinárodní právo soukromé. 7. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, ISBN 978-80-7380-171-7, str. 130 (dále jen Z. Kučera: Mezinárodní právo soukromé).

5.2 Volba práva jako projev autonomie stran

Autonomie stran při volbě rozhodného práva je tedy zaručena nejen vnitrostátními normami členských států, kde požívá i ústavní ochrany, ale také předpisy mezinárodního práva soukromého jako pilíř evropského systému kolizních norem v oblasti smluvních závazků. Je vnímána jako projev individuality a svobody jednání člověka či jiného soukromoprávního subjektu.⁵⁵

Odůvodnění významu volby práva pro smluvní závazkové vztahy můžeme spatřovat v několika skutečnostech. V první řadě lze vycházet z toho, že smluvní strany mají nejlepší představu o pravidlech, kterým by svůj právní vztah chtěly podřídit, proto je vhodné ponechat volbu práva v jejich rukách tak, aby smlouvu, do které svobodně vstupují, mohly také svobodně právně upravit. Zároveň je provedení volby práva zdrojem právní jistoty, která v oblasti obchodních vztahů mnohdy může mít i ekonomický dopad v případě následného sporu, či vyplnit mezeru v aplikovaném právu.⁵⁶

Význam autonomie stran pro řádné fungování trhu ve svém rozsudku *Alstom Atlantique*⁵⁷ potvrdil i Soudní dvůr EU. Autonomii stran považuje za významnou pro volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a osob, za záruku smluvních svobod, protože umožňuje smluvním stranám vyloučení použití hmotného práva určitého státu v případě, že by bránilo výkonu těchto svobod.⁵⁸

---

⁵⁵ Bělohávek, Alexander J.: Římská úmluva a Nařízení Řím I: komentář v širších souvislostech evropského a mezinárodního práva soukromého. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-176-5, I. díl, str. 586.

⁵⁶ North, P.: *Essays in Private International Law*. 1. vyd. Oxford: Clarendon Press, 2003, ISBN 0-19-825826-7, str. 181 – 184.

⁵⁷ Rozhodnutí Soudního dvora EU ze dne 24. ledna 1991 ve věci C-339/89 *Alstom Atlantique SA v. Compagnie de construction mécanique Sulzer SA*.

⁵⁸ Bělohávek, Alexander J.: Římská úmluva a Nařízení Řím I: komentář v širších souvislostech evropského a mezinárodního práva soukromého. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-176-5, I. díl, str. 586.

5.3 Volba práva jako zdroj právní jistoty

Volbu práva je však nutné vnímat ještě z jiného úhlu pohledu a to jako zdroj právní jistoty. Strany by tak měly být schopny již před uzavřením smlouvy posoudit rozsah svých práv či dokonce usuzovat o výsledku případného soudního sporu. Předvídatelnost soudního rozhodnutí pak může mít i ekonomické důsledky, proto nelze volbu práva v rámci obchodních vztahů podceňovat.

Přestože se právní úprava v rámci kolizních norem snaží o jasná a přehledná určení rozhodného práva pro případ, že smluvní strany volbu práva neprovedou, je nejistota v případech volby práva vždy nižší. Na druhé straně i zde jistou míru nejistoty můžeme spatřovat například v přednostní aplikaci imperativních norem, které se především v rámci spotřebitelských smluv aplikují v nemalém množství.

5.4 Omezená a neomezená volba práva

Ustanovení čl. 3 odst. 1 nařízení Řím I stanovuje, že smluvní strany nejsou při volbě práva omezeny, znamená to, že pokud jejich smluvní vztah splňuje podmínky právního vztahu s mezinárodním prvkem, mohou si zvolit jakýkoli právní řád. Musí se však jednat o právní řád platný. Právo platné na určitém území lze zvolit jako právo rozhodné i v případě, kdy toto území není uznáváno jako stát, právo však musí být všeobecně uznáváno, aplikováno a při porušení vymáháno mocenskými orgány. Z uvedeného tedy vyplývá, že je vyloučeno zvolení práva zaniklého státu. Mezinárodní obchodní zvyklosti a další formy nestátního práva lze zvolit v tom rozsahu, v jakém takovou volbu povoluje rozhodný právní řád. Smluvní strany závazkového vztahu tedy mohou daný právní vztah podřídít pravidlům např. legis mercatoriae, ale pouze pod podmínkou, že se na něj kromě těchto pravidel bude vztahovat také platný právní řád.⁵⁹ Nařízení Řím I dále upravuje situaci, kdy se všechny ostatní prvky pro danou situaci významné vyskytují v jednom či více členských státech. Volbou práva jiného státu než státu členského pak není dotčeno použití těch ustanovení práva Evropské unie, od nichž

---

⁵⁹ Z. Kučera: Mezinárodní právo soukromé, str. 219.

se nelze odchýlit v rámci smluvního ujednání. V rámci zahraničních úprav nacházíme i omezenou možnost volby rozhodného práva.⁶⁰

Stejně jako je připuštěna dodatečná volba práva, umožňuje Římská úmluva i nařízení Řím I změnu zvoleného práva. Stejně jako dodatečným určením práva nemůže být postavení třetích osob dotčeno ani v tomto případě, ani v důsledku změny práva nemůže dojít k zneplatnění dosud platných smluv, nicméně se strany mají možnost dohodnout, zda bude nově zvolený právní řád upravovat jejich závazkový vztah upravovat *ex tunc* či *ex nunc*. Pokud tak strany neučiní, vychází se z domněnky, že jejich ujednání má zpětnou účinnost k okamžiku vzniku smluvního vztahu.

Volba několika právních řádů je možná v různých formách, nesmí však nastat situace, kdy by stejné otázky podléhaly několika právním řádům. Vůli stran by bylo v takovém případě možno respektovat pouze za předpokladu, že všechny zvolené právní řády upravují danou situaci zcela shodně, v opačném případě dochází k popření principu právní jistoty a projev vůle je považován za nesrozumitelný a neurčitý, lze jej proto hodnotit jako neplatný.

V rámci vyloučení zpětného a dalšího odkazu se nepřihlíží ke kolizním normám zvoleného práva, v závěru by totiž daný právní vztah mohl díky jejich odkazu být upraven zcela odlišnými normami, než které účastníci při volbě práva měli na mysli.⁶¹

Při změnách v rámci zvoleného práva záleží na intertemporálních normách daného právního řádu. Opět zde tedy do jisté míry můžeme hovořit o zásahu vnější právní úpravy do smluvního závazkového vztahu, protože smluvní strany nemohou případně budoucí změny v právním řádu ovlivnit. Jejich smluvní vztah od okamžiku provedení volby spadá pod zvolený právní řád a tudíž podléhá i jeho změnám. Na tyto změny však již smluvní strany nemají žádný vliv.⁶² Stranám je však ponechána možnost provést v takovém případě další volbu práva, kterou by došlo k vyloučení pro strany nevýhodné změněné právní úpravy a k jejímu nahrazení nově zvoleným právním řádem.

---

⁶⁰ Z. Kučera: Mezinárodní právo soukromé, str. 133.

⁶¹ Z. Kučera: Mezinárodní právo soukromé, str. 137.

⁶² Nygh, Peter: *Autonomy in International Contracts*. 1. vyd. Oxford : Clarendon Press, 1999, ISBN 0-19-826270-1, str. 65.

5.5 Způsoby volby práva

5.5.1 Výslovná volba práva

Strany mají volnost v rámci volby práva i v tom smyslu, že nařízení Řím I umožňuje v rámci mezinárodní e-smlouvy zvolit právo třetího státu, které nemá s uzavíranou smlouvou žádnou další souvislost. Nařízení v čl. 3 odst. 3 vylučuje možnost aplikace práva jiného státu na vztahy vnitrostátního charakteru, když stanovuje kogentní normy daného státu jako závazné pro vnitrostátní smluvní závazkový vztah navzdory provedení volby práva. Kogentní normy lze charakterizovat jako „normy, které nelze pod hrozbou sankce změnit jakýmkoli jiným ujednáním účastníků předmětného právního vztahu“⁶³, jedná se tedy o normy chránící zájem, který je natolik důležitý, že není možné, aby byl ohrožen odchýlným projevem vůle. V případě vztahů s mezinárodním prvkem jsou pak rozhodující normy veřejnoprávního charakteru, které svou aplikaci na soukromoprávní vztahy prosazují na základě své prostorové působnosti bez ohledu na to, zda jsou součástí rozhodného práva.⁶⁴

Fakticky tak docházíme k závěru, že autonomie vůle stran je zde potlačena, stranám je umožněna volba práva pouze v rámci dispozitivních norem vnitrostátního právního řádu a není tudíž možné se volbou práva jiného státu vyvázat z povinností stanovených vnitrostátním právem. Je tak zabráněno internacionalizaci vnitrostátního závazkového vztahu.⁶⁵

Ráda bych zde v těchto souvislostech zmínila také rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci *Ingmar*⁶⁶, kde bylo rozhodnuto o aplikaci práva Evropské unie (konkrétně ustanovení směrnice o činnosti obchodních zástupců) na právní vztah, pro který si strany zvolily kalifornské právo. Podle Soudního dvora EU je v tomto případě pro aplikaci dostačující skutečnost, že svou činnost obchodní zástupce vykonával na území

---

⁶³ Pauknerová, M.: Nutně použitelné normy v mezinárodním styku – tradiční a nové pohledy. In Winterová, A., Dvořák, J.: *Pocta Sentē Radvanové k 80. narozeninám*. 1. vyd. Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2009, str. 379. ISBN 978-80-7357-432-1.

⁶⁴ Tamtéž. str. 379 – 382.

⁶⁵ Ebrahimi, Seyed Nasrollah: *Mandatory rules and other party autonomy limitations in international contractual obligations : (with particular reference to the Rome convention, 1980)*. London : Athena Press, 2005, ISBN 978-18-4401-297-8, str. 297.

⁶⁶ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 9. listopadu 2000 ve věci C-381/98 *Ingmar GB Ltd v. Eaton Leonard Technologies Inc.*

Evropské unie, zároveň by neaplikováním docházelo k narušení soutěže na vnitřním trhu. Jedná se zde o silný zásah do autonomie vůle stran, které pro uvedený právní vztah zvolily odlišnou právní úpravu, a o faktické omezení realizace volby práva, které není v souladu s právem Evropské unie.⁶⁷

Nařízení dále umožňuje i tzv. štěpení, tedy rozdělení smluvního statutu. Toto štěpení může být provedeno dvěma způsoby. Strany si mohou zvolit pouze určitou část právního řádu, která bude na jejich smluvní vztah aplikována, čímž mohou mnohdy vyloučit ustanovení předpisů vnitrostátního práva, která jsou pro ně méně výhodná, pokud to tyto předpisy umožňují. Strany též mohou zvolit pouze část daného závazkového vztahu, na kterou se jimi zvolené právo bude vztahovat, pro jinou část pak zvolí právo jiného státu nebo využijí možnosti si právo pro zbylou část nezvolit. Je však vyloučeno, aby se povinnosti jedné smluvní strany řídily jiným právem než povinnosti strany druhé.⁶⁸

Vzhledem k právní jistotě a přehlednosti vznikající smlouvy je štěpení prakticky využitelné především v případech, kdy je smlouva tvořena relativně oddělitelnými částmi, které by pak bylo možno posuzovat samostatně. Vždy se však musí jednat o odkaz na hmotněprávní předpis, odkaz na normu kolizního práva je vyloučen – tzv. vyloučení zpětného a dalšího odkazu. V případě, že by strany nezvolily rozhodné právo, Římská úmluva v čl. 4 výslovně umožňuje štěpení v souvislosti se zásadou nejužšího spojení, tedy v situaci, kdy oddělitelná část smlouvy „úžeji souvisí s jinou zemí.“ Různé části smlouvy se tak opět budou řídit různým rozhodným právem.⁶⁹

Dalším projevem autonomie vůle stran je také okamžik volby práva. Strany totiž nejsou vázány, aby volbu práva provedly v pevně stanoveném okamžiku, např. v době vzniku právního vztahu, ale mohou ji provést kdykoli, včetně okamžiku zániku tohoto závazkového vztahu. Dle Bělohlávka však nelze provést volbu práva teprve po skončení závazkového vztahu, protože vztah založený danou dohodou by postrádal obsah.⁷⁰

---

⁶⁷ Bříza, P.: (Ne)omezená volba práva ve smlouvách mezinárodního obchodního styku podle Římské úmluvy a nového nařízení Řím I. Právní rozhledy. 2009, roč. 17, č. 2, str. 39 – 48. ISSN 1210-6410.

⁶⁸ Rozehnalová, N.: Závazky ze smluv a jejich právní režim (se zvláštním zřetelem na evropskou kolizní úpravu). 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2010, ISBN 978-80-210-5240-6, str. 110.

⁶⁹ Pauknerová, Monika: Evropské mezinárodní právo soukromé, str. 222, 226.

⁷⁰ Bělohlávek, Alexander J.: Římská úmluva a Nařízení Řím I: komentář v širších souvislostech evropského a mezinárodního práva soukromého. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-176-5 (dále A. J. Bělohlávek: Římská úmluva a Nařízení Řím I: komentář v širších souvislostech evropského a mezinárodního práva soukromého), str. 595 - 6.

Ustanovení článku 3 odst. 2 nařízení Řím I umožňuje dodatečnou volbu práva. V případě provedení dodatečné volby práva si strany mohou samy určit, zda je změna platná *ex tunc* (od vzniku smluvního vztahu) či *ex nunc* (od okamžiku jejího sjednání). Taková volba práva by však mohla do značně zvyšovat míru nejistoty třetích osob, které již vycházely z původní kolizní úpravy. Vzhledem k možným fatálním dopadům takové skutečnosti je proto vliv dodatečné volby práva na třetí osoby vyloučen v rámci druhé věty čl. 3 odst. 2 nařízení Řím I.⁷¹

Platnost a účinnost dohod o rozhodném právu se řídí právním řádem, který si strany zvolily.

Ujednání smluvních stran o volbě práva je vždy samostatným smluvním ujednáním, které právně nenavazuje na ujednání smlouvy, kterou je závazkový smluvní vztah založen. Na samostatnost takového ujednání nemá vliv ani skutečnost, že by bylo zahrnuto do hlavního textu smlouvy. Může tak nastat i situace, kdy bude platné pouze ujednání a smlouva bude neplatná či naopak.⁷²

5.5.2 Jiná než výslovná volba práva

Kromě výslovné volby práva, která by měla jasně určovat rozhodné právo, může dojít také k volbě práva jiným způsobem. Zde však mnohdy vyvstává otázka, zda smluvní strany využily možnosti nezvolit si rozhodné právo záměrně či zda se o volbu práva jedná, pouze je uplatněna v jiné formě, než je volba výslovná.

V případě, že by došlo k dovození rozhodného práva pouze na základě jednání stran, mohlo by dojít k potlačení jejich smluvní autonomie v případě, kdy by strany právo nezvolily zcela vědomě a záměrně a uplatněním jejich autonomie vůle by v tomto případě byla vůle si právo nezvolit. Přestože absence volby práva výrazně snižuje míru právní jistoty v rámci daného závazkového vztahu, může být jediným východiskem například pro případ, kdy se strany nemohou na volbě práva shodnout a považují tedy nezvolení práva za jediné východisko tak, aby jimi zamýšlený závazkový vztah mezi nimi vůbec mohl vzniknout.

---

⁷¹ Z. Kučera: Mezinárodní právo soukromé, str. 136.

⁷² A. J. Bělohávek: Římská úmluva a Nařízení Řím I: komentář v širších souvislostech evropského a mezinárodního práva soukromého, str. 596.

Za konkludentní projev vůle týkající se volby práva lze považovat odvolání se na ustanovení určitého právního řádu či na určitý institut, který je pro určitý právní řád typický. Projev vůle však vždy musí vyplývat s dostatečnou určitostí. Nelze tedy například volbu určitého jazyka považovat za volbu právního řádu, protože se stejně tak může jednat pouze o snahu o usnadnění komunikace či dohody díky využití jazyka přijatelného bez větších obtíží pro všechny účastníky (například angličtina). Za dostatečně určité nelze považovat ani ujednání o řešení sporu před rozhodčím soudem stanoveného státu či o založení příslušnosti soudu určitého státu.

Důvody pro neuskutečnění volby práva mohou být různé, zpravidla se však jedná o několik základních situací. Smluvní strany se například neshodnou na právním řádu určitého státu, protože požadují právo svého státu. Dále může dojít k situaci, kdy strany tuto možnost přehlížejí či volbu provedou, ta je však neplatná.⁷³ Přestože tedy mezi stranami třeba došlo k jednání o volbě práva, nelze pouze na základě tohoto jednání usuzovat, že by projednávané právo bylo právem rozhodným pro daný závazkový vztah. Ve všech těchto případech je pro úpravu vzniklého právního vztahu nezbytná obecná úprava, která by zacelila mezery vzniklé v důsledku neprovedení volby práva či provedení neúplné volby práva, tedy čl. 4 nařízení Řím I (spotřebitelské smlouvy se v takovém případě řídí dle čl. 3 a 4).⁷⁴ V případě, kdy soud dospěje k závěru, že žádný z faktorů není dostatečně silný pro závěr o implicitní volbě práva, bude aplikovat čl. 4 odst. 4 nařízení Řím I, pokud dojde v rámci zkoumání k názoru, že smlouva je zjevně nejúžeji spojena se zemí, na jejíž právní řád skutečnosti nasvědčující implicitní volbě odkazují, přestože soud nemá důkaz, že k implicitní volbě skutečně došlo.⁷⁵

Podmínky implicitní volby práva byly v rámci nařízení Řím I doplněny v porovnání s Římskou úmluvou o další dva body. Ani nařízení Řím I tedy nestanovuje jako nezbytnou podmínku výslovnou volbu práva, zatímco však dle Římské úmluvy musela volba práva vyplývat *s dostatečnou jistotou z ustanovení smlouvy nebo z okolností*

---

⁷³ Magnus, Ulrich: *The Applicable Law in the Absence of Choice*; Ferrari, Franco; Leible, Stefan: *Rome I regulation: the law applicable to contractual obligations in Europe*. 1. vyd. Mnichov : Sellier-European Law Publishers, 2009, ISBN 978-3-86653-115-4, str. 27 - 48. (dále Magnus, Ulrich: *The Applicable Law in the Absence of Choice*)

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ Bříza, P.: *Vybrané aspekty volby práva podle nařízení Řím I*. Právní fórum, 2010, č. 10, str. 470 – 478, ISSN 1214-7966.

*případu, nařízení Řím I v čl. 3 odst. 1 věta 2 uvádí, že volba práva musí jednoznačně vyplynout z ustanovení smlouvy nebo z okolností případu.*⁷⁶

5.5.3 Tzv. hypotetická volba práva

Teorií je zmiňována také tzv. hypotetická volba práva. V tomto případě si účastníci nezvolili žádné právo, avšak soud zkoumá právo, které by zvolili, pokud by volbu práva učinili, přestože nedošlo k výslovnému ani jinému projevu vůle v souvislosti s volbou práva. Dle ustanovení čl. 3 a 4 Římské úmluvy a nařízení Řím I však toto přípustné není.⁷⁷ Ustanovení čl. 3 výslovně uvádí, že volba musí být vyjádřena výslovně nebo jasně vyplývat z ustanovení smlouvy nebo okolností případu, pokud tak strany neučiní, je aplikován čl. 4, který přímo určuje rozhodné právo bez toho, aby poskytoval soudu možnost zkoumat právo, které by účastníci zvolili v případě, že by k volbě práva došlo. Jinak by docházelo k silnému narušení právní jistoty a ohrožení autonomie vůle účastníků.⁷⁸

---

⁷⁶ Magnus, Ulrich: *The Applicable Law in the Absence of Choice*.

⁷⁷ Bříza, P.: *Vybrané aspekty volby práva podle nařízení Řím I*. Právní fórum, 2010, č. 10, str. 470 – 478, ISSN 1214-7966.

⁷⁸ Z. Kučera: *Mezinárodní právo soukromé*, str. 135.

6 Kolizní úprava a aplikace norem mezinárodního práva soukromého na jednotlivé typy e-obchodu

Vzhledem k výrazným odlišnostem obou typů e-obchodů způsobeným především rozdílným postavením smluvních stran, jak plyne z dříve uvedené charakteristiky, je každý z těchto typů upraven odlišnými právními normami, proto se jimi v následující části budu zabývat odděleně.

6.1 Spotřebitelské e-obchody

U spotřebitelských e-smluv je aplikovatelná pouze kolizní úprava, žádná z přímých norem v zásadě aplikovatelná není.

Ustanovení čl. 3 odst. 4 nařízení Řím I můžeme vnímat jako rozšíření limitů autonomie vůle stran, když uvádí: „V případě, že se všechny ostatní prvky pro situaci významné v okamžiku volby nacházejí v jednom nebo více členských státech, není volbou jiného rozhodného práva stranami, než je právo členského státu, dotčeno použití těch ustanovení práva Evropské unie, případně v podobě, v jaké je provedeno v členském státě sídla soudu, od nichž se nelze smluvně odchýlit.“ To znamená, že smluvní strany si mohou zvolit právo, ale v důsledku provedení volby práva nesmí být spotřebitel zbaven ochrany, kterou mu poskytují kogentní ustanovení právního řádu, který by byl použit, kdyby k volbě práva nedošlo.^{79, 80} V tomto ustanovení nalézáme analogii území EU a území jednoho státu. Jedná se zde o jakousi nápravu při aplikaci práva nečlenského státu, nařízení však mluví již pouze o „recognizable close connection“, nikoli o „exclusively connected“ – tato formulace může působit tak, že pokud nedojde k volbě práva, může být spotřebitel vydán na nemilost cizímu právu, nicméně i v těchto

---

⁷⁹ Z. Kučera: Mezinárodní právo soukromé, str. 319.

⁸⁰ D'Arcy, L., Murray, C., Cleave, B.: Schmitthoff's Export Trade: The Law and Practice of International Trade, 10. vyd., Londýn : Sweet & Maxwell, 2000, ISBN 0-421-54680-8, str. 420.

případech jsou předpisy ochrany spotřebitele, které musí být respektovány, případně povinně aplikovány soudem⁸¹.⁸²

Nařízení Řím I tedy má v ohledu ochrany spotřebitele své klady a zápory, příznivé je bezesporu rozšíření ochrany spotřebitele, přetrvává však interpretační komplikovanost způsobená faktem, že rozhodující soud musí brát v úvahu nejen právo, které si smluvní strany zvolili, ale i spotřebitelské právo státu spotřebitele či pouze jedno z těchto práv. To narušuje princip předvídatelnosti práva a právní jistoty.⁸³

Existují dvě metody realizace ochrany spotřebitele za účelem zjednodušení jeho pohybu v rámci mezinárodního obchodu. První metodou je metoda harmonizace hmotněprávních předpisů, což se v rámci evropského práva děje prostřednictvím směrnic, kde však dochází k transformaci do vnitrostátních předpisů v různé míře i formě. Druhou metodou je využití kolizních norem mezinárodního práva soukromého.

V rámci evropského práva bych ráda zmínila klíčovou směrnici pro oblast spotřebitelského práva, jedná se o směrnici č. 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách. Nepřiměřené podmínky dle této směrnice vedou k *výrazné nerovnováze* a odporují *požadavku přiměřenosti*. Dle čl. 6 směrnice státy přijmou taková opatření, aby spotřebitel neztratil výhody poskytované směrnicí z důvodu, že si zvolil jako rozhodné právo právní předpisy třetí země, pokud smlouva úzce souvisí s územím členských států.⁸⁴

6.1.1 Adhezní smlouvy

V případě spotřebitelských smluv se velmi často setkáváme s tzv. adhezními smlouvami. Žádný právní předpis České republiky tento termín do nedávna nedefinoval, přestože s ním bylo dále nakládáno. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník vymezuje adhezní smlouvu jako „*každou smlouvu, jejíž základní podmínky byly*

---

⁸¹ Jedná se o tzv. imperativní ustanovení, která jsou blíže upravena v čl. 9 nařízení Řím I.

⁸² Ferrari, Franco; Leible, Stefan: Rome I regulation: the law applicable to cotractual obligations in Europe. 1. vyd. Mnichov : Sellier-European Law Publishers, 2009, ISBN 978-3-86653-115-4; Francesca Ragno, str. 134-170.

⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ A. J. Bělohávek: Římská úmluva a Nařízení Řím I: komentář v širších souvislostech evropského a mezinárodního práva soukromého, str. 995 - 1000.

*určeny jednou ze smluvních stran nebo podle jejích pokynů, aniž slabší strana měla skutečnou příležitost obsah těchto základních podmínek ovlivnit*⁸⁵.

Obecně lze tyto smlouvy definovat jako smlouvy s předem stanoveným obsahem, který je dán prodávajícím, kupující může návrh smlouvy přijmout jako celek, tedy bez jakékoli jeho změny, nebo jej nepřijme a k uzavření smlouvy nedojde.⁸⁶ Vzhledem k charakteru e-smluv se zde jedná o často používaný typ smlouvy s ohledem na vysoký počet kupujících. Spotřebitel ve většině případů pouze kliknutím či zaškrtnutím odsouhlasí smlouvu a její podmínky, volba práva učiněná z jeho strany je proto nemyslitelná.

Obzvláště v těchto případech, kdy má spotřebitel na výběr pouze dvě možnosti, buď smlouvu odmítnout a do právního vztahu tak vůbec nevstoupit, nebo smlouvu přijmout v její předem stanovené formě (princip *take it or leave it*), je jeho postavení velmi oslabené. Právní ochraně spotřebitele a kompenzaci této faktické nerovnosti se prvotně věnovaly vnitrostátní právní řády, protože předpokládaná aktivita spotřebitele v mezinárodním měřítku byla minimální. S jeho postupným zapojením do zahraničního obchodu však také roste množství rizik, kterým je vystaven, protože nelze předpokládat, že bude obeznámen se zahraničními právními předpisy ani do té míry, do jaké jsou mu známy z běžného života předpisy národní. Zároveň po spotřebiteli beze sporu ani není možné spravedlivě požadovat, aby se ve vlastním zájmu s takovými předpisy v rámci jednotlivých států do hloubky seznamoval.

6.1.2 CISG a spotřebitelské e-smlouvy

Jedinou výjimkou z výše uvedeného pravidla aplikace čistě kolizních norem by mohla být situace, kdy by prodávající před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavření nevěděl ani vědět neměl, že zboží je kupováno pro osobní potřebu kupujícího, nikoli v rámci obchodní či výrobní činnosti.⁸⁷ Vymezení osobní potřeby či potřeb domácnosti není

---

⁸⁵ Ustanovení § 1798 odst. 1 z. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁸⁶ Švestka, J., Dvořák, J.: Občanské právo hmotné 2: Díl III. Závazkové právo. 5. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, ISBN 978-80-7357-473-4, str. 103.

⁸⁷ Ferrari, Franco; Leible, Stefan: Rome I regulation: the law applicable to contractual obligations in Europe. 1. vyd. Mnichov : Sellier-European Law Publishers, 2009, ISBN 978-3-86653-115-4; Francesca Ragno, str. 163.

nijak podmíněno existencí právního vztahu v rámci rodinného práva.⁸⁸ V takovém případě by se spotřebiteli náležitá ochrana dostat nemuselo a v důsledku špatné kvalifikace uzavírané smlouvy by tak vůči němu mohla být uplatňována ustanovení Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (dále jen CISG), přestože její čl. 2 výslovně uvádí, že na zboží kupované pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti se CISG nevztahuje.

Jak již bylo uvedeno, rozhodným okamžikem je okamžik uzavření smlouvy, způsob následného užití zboží již nemá na aplikaci CISG vliv. CISG se tedy neaplikuje v případě, kdy kupující původně zamýšlí použít zboží pro svou osobní potřebu dle ustanovení čl. 2 CISG, přestože následně zboží použije v rámci obchodní činnosti. Toto platí i naopak tedy pro aplikaci CISG v případě, kdy je zboží nakonec využito pro osobní potřeby. Důvodem tohoto přístupu je opět především právní jistota v době uzavírání smlouvy tak, aby prodejce nebyl následně ovlivněn užitím zboží v rozporu s užitím předpokládaným podle právní úpravy, která byla na vztah použita v době uzavření smlouvy.⁸⁹

Objektivní rozhodující skutečností pro použití či vyloučení CISG tedy je účel použití předmětu právního vztahu.⁹⁰ Přestože kvalifikace smluv může být v některých případech obtížná, lze účel uzavírané smlouvy posoudit na základě několika kritérií. V případě, že je kupujícím právnická osoba, není zde pochyb, že se jedná o případ smlouvy mezi podnikateli, protože zde je spotřebitelská smlouva logicky vyloučena. Stejně tak je mnohdy možno o typu smlouvy usuzovat na základě druhu nakupovaného zboží.

Problematičtější situace nastává v případě, kdy nabízené zboží může být nakupováno za oběma účely. V takovém případě je pak možno usuzovat například na základě nakupovaného množství, které by výrazně převyšovalo množství obvyklé pro potřeby

---

⁸⁸ Sponheimer, F.: Part I. Chapter I. Sphere of Application. In Kröll, S., Mistelis, L., Perales Viscasillas, P.: UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) – Commentary. 1. vyd. Mnichov : Verlag C. H. Beck oHG, 2011, ISBN 978-3-406-58416-9, str. 42.

⁸⁹ Tamtéž, str. 41 – 42.

⁹⁰ Kapitán, Z.: Podmínky aplikovatelnosti Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, Právní fórum, 2008, č. 7, ASPI, a.s., ISSN 1214-7966, str. 277.

domácnosti, či místa nákupu (jen těžko může prodávající v rámci elektronického velkoobchodu očekávat nákup spotřebitele pro jeho soukromé účely).⁹¹

6.2 Elektronické obchodování mezi podnikateli⁹²

Elektronické obchodování mezi podnikateli je kromě kolizních norem regulováno i normami přímými, které mají aplikační přednost v případě, že se smluvní strany na použití přímých norem dohodly. Stěžejní přímou normou pro tuto oblast je Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. CISG se aplikuje na daný právní vztah v případě, že se na všechny účastníky závazkového vztahu tato Úmluva vztahuje, nebo v případě, kdy kolizní normy mezinárodního práva soukromého na tuto úpravu odkážou v rámci posuzování vztahu podle práva jedné ze smluvních stran či práva smluvními stranami zvoleného.

Ustanovení článku 6 CISG shodně s mezinárodními zásadami autonomie vůle uvádí jako základní zásadu smluvní svobodu a zdůrazňuje dispozitivní charakter Úmluvy, umožňuje proto vynechání části či celé dohody v případě, že se tak smluvní strany dohodnou. Tato dohoda nevyžaduje žádnou speciální formu vyjádření.⁹³ Dle Rozehnalové se jedná o ideální unifikační variantu aplikace, která kombinuje povinnou aplikaci a možnost vyloučení aplikace tak, že je poskytnuta nezbytná míra právní jistoty při potřebné pružnosti.⁹⁴ V případech, kdy strany zvolí jako rozhodné právo právo státu, který přistoupil k CISG, dochází k její aplikaci. V případech, kdy by CISG nebyla aplikována na smluvní vztah automaticky, mají smluvní strany možnost si její režim smluvně zvolit, nikoli na základě CISG, ale na základě principu autonomie vůle. Smlouva si tak může jako rozhodné právo stanovit právo státu, který uznává zásady

---

⁹¹ Rozehnalová, N.: Právo mezinárodního obchodu. 3. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, ISBN 978-80-7357-562-5, str. 265.

⁹² Lookofsky, Joseph M.: Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations convention on contracts for the international sales of goods. 3. vyd. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2008, ISBN 978-90-411-2589-7, str. 11 - 30.

⁹³ Mistelis, L.: Part I. Chapter I. Sphere of Application. In Kröll, S., Mistelis, L., Perales Viscasillas, P.: UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) – Commentary. 1. vyd. Mnichov : Verlag C. H. Beck oHG, 2011, ISBN 978-3-406-58416-9, str. 101 – 109.

⁹⁴ Rozehnalová, N.: Právní režim smluv s mezinárodním prvkem, Právní fórum, 2010, 7. ročník, č. 10, Wolters Kluwer ČR, a.s., ISSN 1214-7966, str. 467.

CISG (například švýcarské právo, které úpravu CISG implementovalo v roce 1991), tím je smluvní závazek podřízen normám CISG. Nezávisle na tom, zda smluvní strany obchodují ve státě akceptujícím CISG mohou ve smlouvě výslovně stanovit, že se podřizují jejímu režimu. Smluvní strany si mohou jako doplňkové zvolit k režimu CISG i určité normy vnitrostátního práva tak, aby byla omezena míry nejistoty, která je někdy s aplikací norem mezinárodního práva soukromého spojena. Protože existuje šest autentických jazykových verzí CISG (arabská, čínská, anglická, francouzská, ruská a španělská), je vhodné stanovit, jakou z těchto verzí se strany dále budou řídit, vzhledem k tomu, že ne vždy jsou všechny verze zcela shodné. Uvedením zvolené jazykové verze je tudíž možné snadno se vyvarovat případným budoucím sporům a nejasnostem.

CISG vzhledem k datu svého vzniku⁹⁵ neobsahuje speciální úpravu pro elektronické obchodování. Přestože na regionální úrovni již s ohledem na rychlý nárůst elektronického obchodování vznikají speciální normy upravující toto odvětví, v případě pravidel CISG je elektronický obchod stále upraven jako součást II. části Úmluvy. Poradní komise CISG vyjádřila názor, že CISG je stejně dobře aplikovatelná na elektronické smlouvy jako na smlouvy klasické. Vzhledem k tomu, že v praxi nečiní použití této úpravy žádné potíže, lze konstatovat, že je úprava pro současnou chvíli dostatečná. Problémy, které ohledně druhé části CISG vyvstávají, nejsou údajně způsobeny rozdíly mezi klasickou formou smluv a e-smlouvami, ale obecnou úpravou.

6.3 Společné evropské právo kupní smlouvy (CESL)

Návrh Nařízení o společné evropské právní úpravě kupní smlouvy (CESL) si klade za cíl vytvořit jakýsi samostatný sekundární právní systém, který by měl existovat souběžně s vnitrostátními právními úpravami. Používání Nařízení v praxi by mohlo vyřešit mimo jiné i problematiku nižší právní jistoty vznikající v důsledku určování rozhodného práva na základě kolizních norem a hraničních určovatelů, neboť použití kolizních norem naprosto vylučuje a to i v případech, kdy by právní problematika v rámci CESL upravena vůbec nebyla.

CESL se vztahuje na úpravu kupní smlouvy mezi spotřebitelem jako kupujícím a podnikatelem jako prodávajícím. Zároveň je však použitelné i pro úpravu kupní

---

⁹⁵ CISG byla přijata dne 11. dubna 1980.

smlouvy mezi podnikateli za předpokladu, že jednou ze smluvních stran je malý či střední podnikatel. V jednom právním předpisu tak dochází k propojení právní úpravy spotřebitelské kupní smlouvy a obchodní kupní smlouvy.⁹⁶ Nařízení se vztahuje pouze na případy přeshraniční kupní smlouvy. Z hlediska obchodní kupní smlouvy se jedná o případy, kdy má každá ze smluvních stran obvyklý pobyt v jiném státě a alespoň jeden ze států je členským státem Evropské unie. U spotřebitelských smluv se jedná o přeshraniční spotřebitelskou kupní smlouvu v případě, kdy se adresa uvedená spotřebitelem, adresa pro dodání zboží či fakturační adresa nachází v jiném státě, než je stát obvyklého bydliště podnikatele. Alespoň jeden z těchto států opět musí být členem Evropské unie.⁹⁷ Nařízením členským státům umožňuje, aby použitelnost právní úpravy rozšířily i na vnitrostátní kupní smlouvy.

Používání CESL v praxi by tedy jistě vedlo k omezení problémů vznikajících v současnosti v důsledku aplikace kolizních norem, protože obsahuje komplexní úpravu pro uzavírání smluvní vztah. Ve vztahu ke kupním smlouvám v prostředí internetu je nutné kladně hodnotit i existenci speciálních ustanovení týkajících se spotřebitelských smluv a smluv uzavíraných na dálku. Zároveň je ale nutné zmínit i několik negativních skutečností, které by schválení návrhu přineslo. V první řadě smluvní strany musí ve smlouvě výslovně uvést, že se jejich smluvní vztah bude řídit CESL, což by mohlo vést k omezenému používání vzhledem k přetrvávajícím úpravám kupní smlouvy v právních řádech jednotlivých států. Přestože je návrh odůvodňován ekonomickými motivy, kdy by podnikatelům místo znalosti právních řádů států smluvních stran, se kterými obchodují, postačovalo, aby znali jedinou právní úpravu, je otázkou, zda tento motiv bude pro hromadné prosazení v praxi postačující. Druhým negativem je zajisté absolutní vyloučení užití kolizních norem na neupravené právní otázky. Návrh se v současné době jeví jako komplexní úprava, je však pravděpodobné, že v praxi vyvstanou otázky, pro které zde nebude možné naleznout adekvátní odpověď.⁹⁸

---

⁹⁶ Pauknerová, Monika: Tři pohledy na mezinárodní kupní smlouvu: Vídeňská úmluva OSN, Nařízení Řím I a Společné evropské právo kupní smlouvy. *Obchodněprávní revue*, 2012, č. 6, str. 167 (dále jen Pauknerová, Monika: Tři pohledy na mezinárodní kupní smlouvu: Vídeňská úmluva OSN, Nařízení Řím I a Společné evropské právo kupní smlouvy).

⁹⁷ Článek 4 CESL.

⁹⁸ Pauknerová, Monika: Tři pohledy na mezinárodní kupní smlouvu: Vídeňská úmluva OSN, Nařízení Řím I a Společné evropské právo kupní smlouvy.

Závěr

V této práci jsem se zabývala aktuálním tématem mezinárodního práva soukromého v prostředí internetu. Blíže jsem se zaměřila především na otázky spojené s právem zahraničního elektronického obchodování, které je zřejmě nejčastější formou využívání internetu, a rozhodného práva v těchto vztazích. Stručně byla analyzována také soudní příslušnost ve sporech plynoucích ze vztahů v prostředí internetu, hlavní část práce se však soustřeďuje na přípustnost a možnost volby práva, kterým se takové vztahy budou řídit, případně jeho určení na základě kolizních norem.

Prostředí internetu je jako poměrně nový fenomén jistě skutečností, jejíž regulace se bude časem vyvíjet a možná si postupně vyžádá i zcela oddělenou právní úpravu. Přestože je současná právní úprava aplikována v tomtéž znění na vztahy v prostředí internetu i na vztahy v reálném světě, nelze dle mého názoru obecně konstatovat, že by takové řešení bylo natolik problematické, aby vyžadovalo do budoucna striktní oddělení právních předpisů vztahujících se k prostředí internetu.

Z hlediska aplikace nevnímám jako problematická samotná ustanovení týkající se soudní příslušnosti či rozhodného práva. Jako nejasný a v praxi problematický se jeví spíše výklad některých pojmů, které jsou úzce svázány s reálným světem a v prostředí internetu nemají zřejmý ekvivalent. Za nejvhodnější řešení současného stavu bych proto považovala dodatečnou definici pojmů, které jsou v prostředí internetu nejasné, při zachování obecné právní úpravy vztahující se zároveň na vztahy v reálném životě i internetovém prostředí, neboť je jistě přínosem pro právní jistotu, pokud základní právní předpisy upravují všechny typy právních vztahů a právní úprava není roztržena do většího počtu různých předpisů omezujících se pouze na vybrané situace. Současně by měl být kladen důraz také na přiměřenost regulace. Přestože by přílišná přísnost regulace vedla k omezení elektronického obchodování, což jistě není žádoucím stavem, je nutné si uvědomit, že se jedná o obchodování probíhající na dálku, tedy bez reálné fyzické interakce smluvních stran. Uzavírání smluv na dálku s sebou přináší značnou míru rizika, proto je určitá regulace nezbytná pro ochranu obou smluvních stran. Pokud je jednou ze smluvních stran spotřebitel, je jeho vysoká ochrana nezbytností.

V budoucnu by si přesnější vymezení jistě zasloužilo i postavení elektronických agentů, jejichž uplatnění narůstá, zatímco jejich povaha, právní subjektivita a závaznost smluv vzniklých na základě jejich aktivity je zatím řešena pouze v rámci teoretických úvah, přestože by si jistě zasloužila více pozornosti.

Seznam zkratek

CELS	Nářízení o společné evropské právní úpravě kupní smlouvy
CISG	Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
EU	Evropská unie
NZMPS	z. č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém

Seznam použitých zdrojů

Monografie, komentáře a učebnice

Bělohávek, Alexander J.: Římská úmluva a Nařízení Řím I: komentář v širších souvislostech evropského a mezinárodního práva soukromého. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-176-5

D'Arcy, L., Murray, C., Cleave, B.: Schmitthoff's Export Trade: The Law and Practice of International Trade, 10. vyd., Londýn: Sweet & Maxwell, 2000, ISBN 0-421-54680-8

Davidson, Alan. The law of electronic commerce. 1. vyd. Cambridge: Cambridge University Press, 2009, 399 s. ISBN 978-0-521-67865-0

Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9

Ebrahimi, Seyed Nasrollah: Mandatory rules and other party autonomy limitations in international contractual obligations : (with particular reference to the Rome convention, 1980). London: Athena Press, 2005, ISBN 978-18-4401-297-8

Ferrari, Franco; Leible, Stefan: Rome I regulation: the law applicable to contractual obligations in Europe. 1. vyd. München: Sellier-European Law Publishers, 2009, ISBN 978-3-86653-115-4

Frimmel, Martin: Elektronický obchod: právní úprava. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2002, ISBN 80-7175-114-6

Kröll, S., Mistelis, L., Perales Viscasillas, P.: UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) – Commentary. 1. vyd. Mnichov: Verlag C. H. Beck oHG, 2011, ISBN 978-3-406-58416-9

Kučera, Zdeněk: Mezinárodní právo soukromé. 7. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, ISBN 978-80-7380-171-7

Kučera, Zdeněk; Pauknerová, Monika; Růžička, Květoslav: Právo mezinárodního obchodu. 1. vyd. Plzeň: Nakladatelství a vydavatelství Aleš Čeněk, 2008, ISBN 978-80-7380-108-3

Lookofsky, Joseph M.: Understanding the CISG: a compact guide to the 1980 United Nations convention on contracts for the international sales of goods. 3. vyd. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2008, ISBN 978-90-411-2589-7

North, P.: Essays in Private International Law. 1. vyd. Oxford: Clarendon Press, 2003, ISBN 0-19-825826-7

Nygh, Peter: Autonomy in International Contracts. 1. vyd. Oxford: Clarendon Press, 1999, ISBN 0-19-826270-1

Pauknerová, Monika: Evropské mezinárodní právo soukromé. 2. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-504-6

Pauknerová, M.: Nutně použitelné normy v mezinárodním styku – tradiční a nové pohledy. In Winterová, A., Dvořák, J.: Pocta Sentě Radvanové k 80. narozeninám. 1. vyd. Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2009, ISBN 978-80-7357-432-1

Polčák, Radim. Introduction to ict law (selected issues). 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2007, 185 s. ISBN 978-80-210-4302-2

Rozehnalová, N.: Právo mezinárodního obchodu. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, ČR, a.s., 2010, ISBN 978-80-7357-562-5

Rozehnalová, N.: Závazky ze smluv a jejich právní režim (se zvláštním zřetelem na evropskou kolizní úpravu). 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2010, ISBN 978-80-210-5240-6

Shinichiro Hayakawa, Sendai: Private Law in the Era of Internet in Basedow, Jürgen, Kōno, Toshiyuki: Legal Aspects of Globalisation: Conflicts of Laws, Internet, Capital Markets and Insolvency in a Global Economy. Boston: Kluwer Law International, 2000, ISBN 9789041113320

Svantesson, Dan Jerker B. Private international law and the internet. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2007, ISBN 90-411-2516-7

Švestka, J., Dvořák, J.: Občanské právo hmotné 2: Díl III. Závazkové právo. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, ISBN 978-80-7357-473-4

On-line zdroje

Brodec, Jan. Spotřebitelské e-smlouvy. [online]. [cit. 2014-03-10]. 26. 10. 2010
Dostupné z: <http://itpravo.cz/index.shtml?x=208030>

Hradilová, Veronika, Crha, Martin. Římská úmluva a nařízení Řím I [online]. [cit. 2014-03-10].

Dostupné z: <http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/js09/mps/web/pages/08.html>

Polčák, Radim; Štědroň, Bohumír. K některým právním otázkám e-kontraktace.

[online]. 1. 12. 2004 [cit. 2012-04-01]. Dostupné z:

http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/ap_21/pd_4/txtexpresion_rozsudku/art_3799/detail.aspx

Wooldridge, Michael: Intelligent Agents. In G. Weiss: Multiagent Systems, The MIT Press, 1999, str. 8. [cit. 2014-03-10] Dostupné z: <http://www.cs.ox.ac.uk/people/michael.wooldridge/pubs/mas99.pdf>

Časopisy

Břicháček, Tomáš: Kolizní úprava spotřebitelských smluv v nařízení Řím I. Právní rozhledy, 2012, č. 23 – 24, str. 829.

Bříza, P.: (Ne)omezená volba práva ve smlouvách mezinárodního obchodního styku podle Římské úmluvy a nového nařízení Řím I. Právní rozhledy. 2009, roč. 17, č. 2, str. 39 – 48. ISSN 1210-6410

Bříza, P.: Vybrané aspekty volby práva podle nařízení Řím I. Právní fórum, 2010, č. 10, str. 470 – 478, ISSN 1214-7966

Kapitán, Z.: Podmínky aplikovatelnosti Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, Právní fórum, 2008, č. 7, ASPI, a.s., ISSN 1214-7966, str. 277

Kyselovská, Tereza. Online spotřebitelské smlouvy a hraniční určovatel „zaměřování činnosti“ ve světle judikatury Soudního dvora Evropské Unie. Časopis pro právní vědu a praxi, Brno: Masarykova univerzita. Právnická fakulta, 2011, roč. 19, č. 3, s. 221-226. ISSN 1210-9126

Pauknerová, Monika: Tři pohledy na mezinárodní kupní smlouvu: Vídeňská úmluva OSN, Nařízení Řím I a Společné evropské právo kupní smlouvy. Obchodněprávní revue, 2012, č. 6, str. 167

Rozehnalová, N.: Právní režim smluv s mezinárodním prvkem, Právní fórum, 2010, 7. ročník, č. 10, Wolters Kluwer ČR, a.s., ISSN 1214-7966, str. 467

Schultz, Thomas: Carving up the Internet: Jurisdiction, Legal Orders and the Private/Public International Law Interface. The European Journal of International Law. 2008, roč. 19, č. 4, str. 799 – 839.

Trávníčková, Simona. Ochrana spotřebitele v závazkových právních vztazích s mezinárodním prvkem uzavíraných přes internet. Časopis pro právní vědu a praxi, Brno: Masarykova univerzita, 2011, roč. 19, č. 2, s. 156-163. ISSN 1210-9126

Weitzenboeck, Emily M.: Electronic Agents and the Formation of Contracts in International Journal of Law and Information Technology, 2001, roč. 9, č. 3, str. 204 – 234

Zanobetti, Alessandra. Smluvní právo v mezinárodním elektronickém obchodu. Evropské a mezinárodní právo. 7 – 8/2000. ISSN 1210-3977, str.8

Judikatura

Rozhodnutí Soudního dvora EU (velkého senátu) ze dne 7. prosince 2010 ve spojených věcech C-585/08 Peter Pammer proti Reederei Karl Schlüter GmbH & Co KG a C-144/09 Hotel Alpenhof GesmbH proti Oliveru Hellerovi

Rozhodnutí Soudního dvora EU ze dne 24. ledna 1991 ve věci C-339/89 Alsthom Atlantique SA v. Compagnie de construction mécanique Sulzer SA

Rozhodnutí Soudního dvora EU ze dne 21. května 1980 ve věci Commission of the European Communities proti Italian Republic, 73/79

Rozhodnutí Soudního dvora EU ze dne 13. listopadu 1979 ve věci Sanicentral GmbH proti Rene Collinovi, 25/79

Rozhodnutí Soudního dvora EU ze dne 9. listopadu 2000 ve věci C-381/98 Ingmar GB Ltd v. Eaton Leonard Technologies Inc.

Rozhodnutí Pollstar v. Gigmania, Ltd., United States District Court, D. California ze dne 17. října 2000

Rozhodnutí ve věci Specht v. Netscape Comm. ze dne 1. října 2002

Rozhodnutí ve věci Ticketmaster Corp. v. Tickets.com, Inc. ze dne 10. března 2008

Summary

The purpose of my thesis is to analyse the regulation related to the Internet and private international law. The Internet is a quickly developing system of interconnected computer networks. Recent expansion of the internet caused that it becomes almost an essential part of our lives which serves either to communicate or to contract. A growing number of internet-users raised a question of a need for more specialized legislation related to the Internet and e-commerce. The thesis is focused on the regulation applicable to the internet and e-commerce and questions raising when rules intended for real-life obligations are being applied on the Internet. The thesis is composed of six chapters, each of them dealing with different aspects of the topic. Chapter One is introductory. It explains the connection between private international law and the Internet and presents relevant legislation of the Czech Republic and the European Union. Chapter Two and Chapter Three explain where the contracting party can expect to be sued and which jurisdiction's law will be applied. Chapter Four concentrates on e-commerce and contracts in cyberspace. According to the differences in formation of contracts there are click-wrap agreements, click-through agreements, browse-wrap agreements, shrink-wrap agreements and contracts formed through the involvement of electronic agents. Chapter Five deals with a choice of law provision which allows the parties to agree that a particular regulation will be used to interpret their agreement. Chapter Six concentrates on problems resulting from the conflict of laws on the Internet and analyses which law is applied according to rules provided by the Rome I Regulation on the law applicable to contractual obligations and by the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) which is applicable to business contracts.

Petra Kořínková: The Internet and private international law

Klíčová slova

internet / Internet

mezinárodní právo soukromé / Private International Law

elektronické obchodování / E-commerce